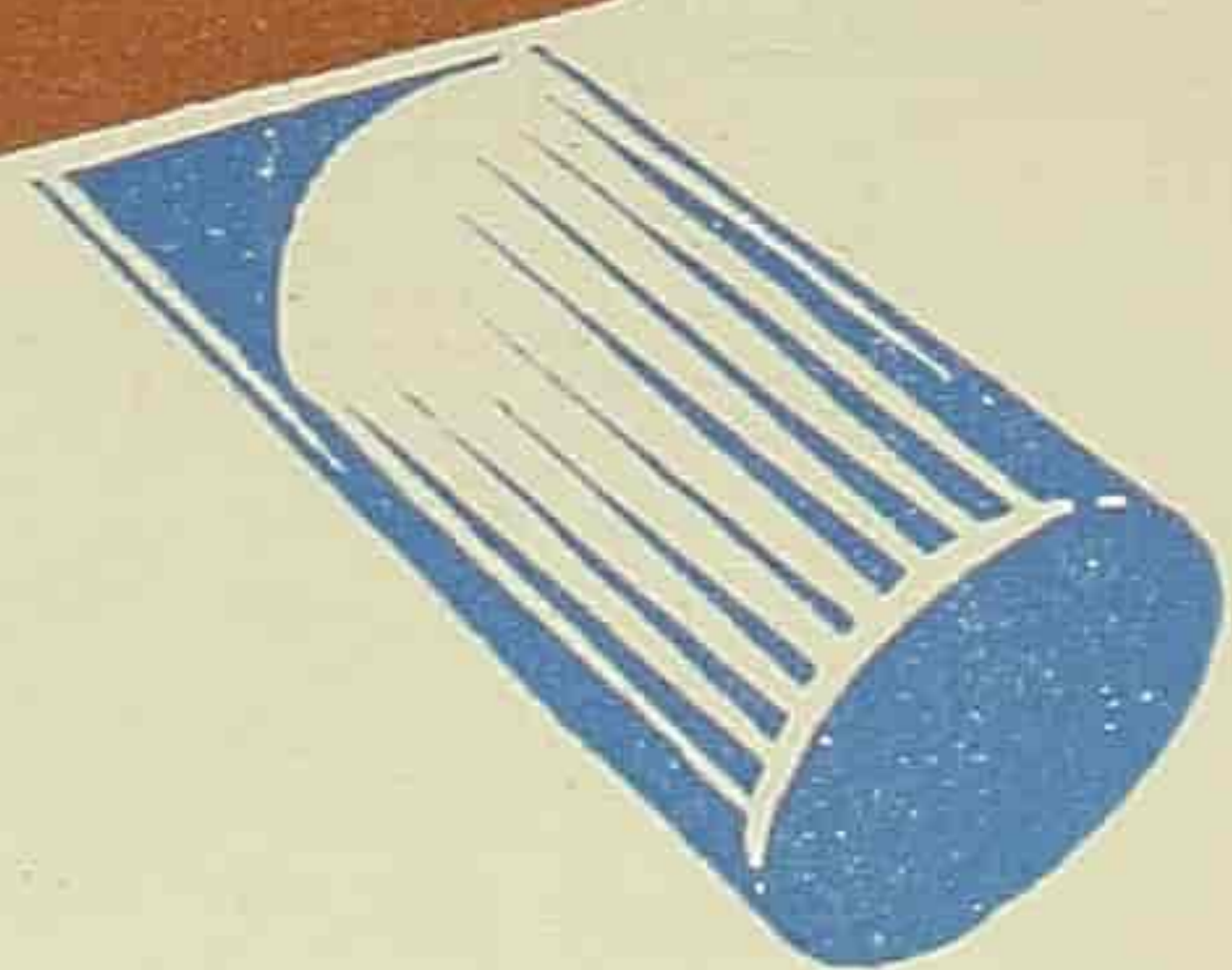




ФИЛАТЕЛИСТА

ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ-БЕОГРАД



ГОДИНА IV



»ФИЛАТЕЛИСТА« ОРГАН САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Власник и издавач: САВЕЗ ФИЛАТЕЛИСТА СРБИЈЕ

Уређује редакциони одбор: Инж. Александар Ј. Петровић, Синиша Остојић,
Јован Јојкић, инж. Мирко Вернер и Никола Павловић.

Одговорни уредник: Александар Ј. Петровић, Војводе Драгомира 25. Тел. бр. 40-277.
Лист излази друге половине сваког месеца.

Све рукописе, наруџбе, рекламације и све што се односи на лист слати на адресу:
Уредништво „Филателисте“ — Београд, Војводе Драгомира бр. 25.

Рукописи се не враћају.

САДРЖАЈ:

ПОЗИВ НА СКУПШТИНУ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА ЈУГОСЛАВИЈЕ	—	189
Инж. Ж. М. Ђорђевић: НАШ НЕПОСРЕДНИ ЗАДАТАК — ПРВА ЈУГОСЛОВЕНСКА ФИЛАТЕЛИСТИЧКА ИЗЛОЖБА	— — — —	190
М. Љ. Мићић: XIII СВЕТСКИ ПОШТАНСКИ КОНГРЕС У БРИСЛУ	— —	191
Д. Новак: МАРКА ИЗ ШПИТАЛА ИЗ 1839 ГОДИНЕ ПРВА МАРКА НА СВИЈЕТУ?	— — — — — — — — — —	192
Д. Тубиновић: О ИЗРАДИ НАШИХ РЕДОВНИХ ФРАНКО МАРКА	— —	194
ПОСТАНАК ПРВОГ ПОШТАНСКОГ ЖИГА СА ДАТУМОМ	— — —	195
ПРВЕ ПОШТАНСКЕ МАРКЕ	— — — — — — — — — —	197
ЈОШ НЕКОЛИКО РЕЧИ О ИЗДАЊИМА ЗА 75-ГОДИШЊИЦУ СВЕТСКОГ ПОШТАНСКОГ САВЕЗА	— — — — — — — — — —	198
С. Остојић: ОВОГОДИШЊИ МИХЕЛОВИ КАТАЛОЗИ ЗА ЕВРОПУ И ПРЕКОМОРСКЕ ЗЕМЉЕ	— — — — — — — — — —	200
ВЕСТИ ИЗ САВЕЗА	— — — — — — — — — —	203
М. Ивановић: О КАТАЛОГУ „ЈУГОФИЛАТЕЛИЈА“ ЗА 1952	— — — — — — — — — —	204
ЗА НАШУ ИЗЛОЖБУ	— — — — — — — — — —	206
КРОЗ ФИЛАТЕЛИСТИЧКИ СВЕТ	— — — — — — — — — —	207
НАШЕ МАРКЕ	— — — — — — — — — —	208
НАШЕ ЦЕЛИНЕ	— — — — — — — — — —	210
НОВЕ МАРКЕ	— — — — — — — — — —	211

»FILATELISTA« ORGANE DE L'UNION DES PHILATELISTES DE SERBIE

Propriétaire et éditeur: UNION DES PHILATELISTES DE SERBIE

Comité de rédaction: ing Aleksandar J. Petrović, Siniša Ostojić, Jovan Jojkić,
ing Mirko Verner et Nikola Pavlović

Rédacteur en chef: Aleksandar J. Petrović, Vojvode Dragomira 25, Tel. 40-277.

La Revue paraît au cours de la seconde moitié de chaque mois.

Manuscrits, commandes, réclamations et tout se qui se rapporte à la Revue doit être envoyé
à l'adresse: Uredništvo »Filateliste«, Belgrade, Vojvode Dragomira 25.

Les manuscrits ne se renvoient pas.

SOMMAIRE

Invitation à l'Assemblée annuelle de la Fédération des Philatélistes de Yougoslavie (189) — Ing. Ž. M. Đorđević: Notre devoir le plus proche — la I^e Exposition philatélique yougoslave (190) — M. Lj. Mičić: Le XIII^e Congrès de l'Union Postale Universelle à Bruxelles (191) — D. Novak: Est-ce le timbre-poste de Spital de 1939 le premier timbre-poste du monde? (192) — D. Tubinović: De l'exécution de nos timbres-poste réguliers d'affranchissement (194) — L'origine du premier timbre à date (195) — Les premiers timbres-poste (197) — Quelques mots encore sur les émissions à l'occasion du 75^e anniversaire de la fondation de l'UPU (198) — S. Ostojić: Catalogues „Michel“ pour l'année courante concernant l'Europe et les Pays d'outre-mer (200) — Nouvelles de la Fédération (203) — M. Ivanović: Catalogue „Jugofilatelija“ pour l'année 1952 (204) — Pour notre Exposition (206) — A travers le monde philatélique (207) — Nos timbres-poste (208) — Nos entiers postaux (210) — Nouveaux timbres-poste (211)

ПРЕТПЛАТУ СЛАТИ НА ТЕКУЋИ РАЧУН УРЕДНИШТВА
И АДМИНИСТРАЦИЈЕ „ФИЛАТЕЛИСТЕ“ БР. 104-903317

Цена овог
броја дин. **30**

Poziv na I redovnu godišnju skupštinu Saveza filatelista Jugoslavije

Na dan 14 septembra 1952 godine održaće se I redovna godišnja skupština Saveza filatelista Jugoslavije u Beogradu, sa ovim dnevnim redom:

1. Otvaranje skupštine,
2. Izbor verifikacione komisije,
3. Izbor zapisničara i dva overača zapisnika,
4. Izveštaj o radu Upravnog odbora,
5. Izveštaj o radu blagajnika,
6. Izveštaj o radu Nadzornog odbora,
7. Rasprava o izveštajima sa odobrenjem završnog računa i davanje razrešnice Upravnom i Nadzornom odboru,
8. Izbor novog Upravnog i Nadzornog odbora,
9. Određivanje visine članarine,
10. Odobravanje predračuna rashoda i prihoda za 1952/53 god.,
11. Predlozi Uprave SFJ, članova i žalbe,
12. Određivanje mesta za održavanje druge godišnje skupštine.

Prema Pravilima Saveza filatelista Jugoslavije „skupštinu sačinjavaju delegati republičkih saveza, koji su izabrani na njihovim godišnjim skupštinama. Svaki republički savez pretstavljen je sa po 10 delegata”. Delegati moraju doneti uredna punomoćja od republičkog saveza koji pretstavljaju.

Predlozi i žalbe, da bi se mogli izneti pred Skupštinu, moraju stići najdalje do 14 avgusta 1952 god. Upravnom odboru Saveza filatelista Jugoslavije, Beograd, poštanski fah 207.

Mesto održavanja i početak Skupštine javiće se naknadno.

Smrt fašizmu — sloboda narodu!

UPRAVA

Наш непосредни задатак

— Прва југословенска филателистичка изложба —

Широм читаве наше земље филателисти се ужурбано припремају за своју највећу филателистичку изложбу.

Врло успела изложбена марка, значајно дело нашег познатог уметника Танасија Крњајића, већ се налази у штампи.

Упућени су позиви за учествовање на Изложби Главној дирекцији пошта, Инспекторату ПТТ ВУЈНА СТТ, Заводу за израду новчаница у Београду и „Југофилателији“.

Проспекти и изложбене пријаве су раздвојене подружницама и повереништвима.

Изложбеном одбору свакодневно пристижу: попуњени класерчићи са маркама, који ће се на Изложби бесплатно делити омладинцима и пионирима; затим попуњене

Прве југословенске филателистичке изложбе.

Раздваја нас свега још две недеље од момента када ће у свечаној сали и великој аули Техничке Велике школе у Београду у неколико стотина витрина бити изложене разноврсне филателистичке збирке и поред њих отпочети да дефилирају десетине хиљада наших трудбеника, омладинаца и пионира.

Обзиром да Прва југословенска филателистичка изложба треба да буде наша, до сада, највећа национална филателистичка манифестација и велика смотра филателистичких снага наше земље, то је она и наш непосредни и најважнији задатак пред којим стоји читава наша организација и сви наши филателисти.



пријаве за изложбу; помоћ републичких савеза у маркама за изложбену лутрију; претплате за изложбену марку, за пригодну коверту и кард максимум — који ће бити издати као успомена на ову велику Изложбу.

Републички савези, подружнице и повереништва развили су велику активност код својих чланова да припреме што разноврсније и квалитетније збирке и филателистички материјал за изложбу.

Савез Филателиста Југославије преко Изложбеног и Радног одбора и његових радних група такође ужурбано ради на широком фронту око припремања ове наше

Да би ова Прва југословенска филателистичка изложба свестрано успела и оправдала велике наде, које у њу полагамо, сматрамо да ће читава наша организација, да се сви наши организовани филателисти имају још више активизирати и у потпуности заложити око њеног организовања.

У вези овога пред нашом организацијом стоје следећи хитни задаци:

— да управе републичких савеза, подружнице и повереништва расмотре ко се све до сада од њихових чланова пријавио да учествује на изложби и настану да се

број учесника са квалитетним разноврсним збиркама и материјалом повећа на максимално могући број и да филателисти свестрано помогну одржавању Изложбе;

— да се сви заинтересовани филателисти одмах претплате на изложбену марку, специјалне коверте и кард-максимум; да откупе што већи број срећака за лутрију; да попуне са маркама што већи број класерчића; да се свесрдно заложе да Изложба у сваком погледу успе;

— да што већи број организованих филателиста посети изложбу;

— да организовани филателисти што више популаришу Изложбу и допринесу да је посети што већи број наших трудбеника, омладинаца и пионира;

— да се београдски филателисти, поред припремања својих збирки за Изложбу, свестрано ангажују и помогну Радном и Изложбеном одбору на свим врстама послова, и то како код припремања ове Изложбе тако и за време одржавања исте.

Обзиром на богат садржај, а нарочито обзиром на многоструки значај који треба ова Изложба да има за даљи развој југословенске филателије нужно је да се за припремање и одржавање ове Изложбе ангажује читава наша организација, нужно је да сваки наш члан на који било начин допринесе њеном пуном успеху. Из ових разлога и апелујемо на читаво наше чланство да се читаво и у потпуности ангажује за одржавање Прве југословенске филателистичке Изложбе.

MILOMIR LJ. MIČIĆ

XIII svetski poštanski kongres u Brislu i njegove odluke na predlog Jugoslavije o markama

Svetski poštanski kongres, koji je od osnivanja Svetskog poštanskog saveza bio trinaesti po redu, zasedavao je u Brislu od 14 maja do 11 jula t. g., kada je potpisana nova Svetska poštanska konvencija, koja će stupiti na snagu 1 jula 1953 godine. Karakteristika ovog kongresa je u tom što je na njemu učestvovao najveći broj zemalja, u svemu 93 članice, i što je za izmenu sadašnjih međunarodnih odredaba bilo preko 1.700 predloga.

Međutim, u oblasti poštanskih maraka najvažniji je bio predlog 1092 Jugoslovenske delegacije. Svetska poštanska konvencija kao i Pravilnik za njeno izvršenje sadržavali su niz odredaba sporednog karaktera o poštanskim markama. Nigde se nije mogla naći osnovna odredba o tome, ko je ovlašćen za izdavanje poštanskih maraka. Moglo se do sada pretpostaviti, da svako može izdavati poštanske marke i da za taj čin nisu potrebni izvesni zakonski atributi.

Jugoslovenski predlog išao je za tim, da se u Svetskoj poštanskoj konvenciji popuni jedna očigledna praznina, koja je u nekoliko mahova dala povoda i izvesnim izdanjima privatnog karaktera, za koja je bilo očigledno da nemaju karakter poštanske marke. Najnoviji pokušaj te vrste bile su „marke” izdate od takozvane vlade NDH. Naravno, u ovom slučaju Međunarodni poštanski Biro izdao je zvanično saopštenje, da se tu ne radi o poštanskim markama uopšte.

Posle usvajanja jugoslovenskog predloga na Svetskom poštanskom kongresu u Brislu, jasno je da se imaju smatrati

poštanskim markama samo one marke „koje izdaju Poštanske uprave zemalja članica Saveza u svrhu frankiranja poštanskih pošiljaka”. Prema tome, da bi se izvesno izdanje smatralo poštanskom markom, uslov je, da to izdaje poštanska uprava zemlje, članice Saveza i da se te marke upotrebljavaju u svrhu frankature na području jedne od zemalja članica Saveza. Pored ove osnovne odredbe o pravu na izdavanje poštanskih maraka, unete su još neke dopune o dostavljanju osnovnih podataka o svakom izdanju od strane one poštanske uprave, koja marke izdaje, svima ostalim poštanskim upravama preko Međunarodnog poštanskog Biroa.

Naš predlog je bio veoma solidno motivisan i branjen tako, da se nijedna od prisutnih delegacija nije izjasnila protivu predloga u principu. Jer je bilo teško dati odgovor na naše tvrdjenje da je teško razumeti, da se u odredbama same Konvencije nalaze odredbe o kuponima za odgovor, pa čak i o obrascima, a da nema nijedne ustavne odredbe o poštanskim markama, ma da je to jedan od bitnih radnih instrumenata. Naš predlog su podržali delegati Indije, Italije, Švajcarske, Sirije, Libana i Argentine uz izvesne primedbe u redakciji samih detalja.

Uz saglasnost naše delegacije sastavljena je radna grupa od pet zemalja, koja je izvršila konačnu redakciju našeg predloga, u kome je u celini zadržana suština našeg predloga, po kome poštanske marke mogu izdavati samo poštanske uprave zemalja članica Svetskog poštanskog sa-

veza. Predlog je usvojen bez ijednog glasa protiv. Pošto je ovim usvojen jedan novi član Konvencije, članovi izvesnih delegacija su nam izrazili svoju zahvalnost na ovom predlogu, jer se njime rešavaju unutrašnji sporovi kod pojedinih zemalja u vezi sa pitanjem, da li poštanske marke treba da izdaje poštanska uprava, ministarstvo finansija ili kakav drugi organ unutrašnje uprave.

Sa gledišta filatelije na ovom kongresu doneta je i važna odluka o ukidanju sadašnjih odredaba § 1 člana 106 Pravilnika za izvršenje konvencije, po kojima su u međunarodnom saobraćaju poštanske marke za prvu stopu težine pisama, tiskovina i dopisnica morale imati odgovarajuće boje: plavu, zelenu i crvenu. Svrha ove odredbe bila je olakšanje kontrole pri isporuci pošiljaka iz inostranstva o pravilno naplaćenju poštarini. Međutim, u praksi se ova odredba pokazala neizvodljiva, a osobito usled upotrebe aviona kao redovnog sredstva za prenos pismonosnih

pošiljaka, pri čemu je ostavljeno svakoj poštanskoj upravi da može naplatiti celu dopunsku avionsku taksu ili samo jedan njen deo ili je uopšte i ne naplatiti. Na taj način boja poštanske marke izgubila je svaku indikativnu vrednost u pogledu pravilnosti naplaćene poštarine.

Ukidanjem ovih odredaba o obavezanim bojama poštanskih maraka išlo se istovremeno za tim, da se ne sputava umetnička izrada poštanskim markama, koja je vrlo često uslovljena izborom same boje.

Ovo bi u najkraćim potezima bilo nešto u vezi sa radom poslednjeg Svetskog poštanskog kongresa, a što je od očiglednog interesa za našu i svetsku filateliju. Jer, pored toga što nema više fiksiranih boja, neće više biti ni neovlašćenih izdavača, koji su neupućene varali, pošto će oni sada doći u direktan sukob sa zakonom svih zemalja članica Svetskog poštanskog saveza.

Драган Новак

Марка из Шпитала из 1839 године прва марка на свијету?

До сада је вриједела као прва поштанска марка на свијету марка Вел. Британије од 1 пенија црна, која је пуштена у течај 6 маја 1840. Пре кратког времена пронијела се кроз аустриску штампу и радио сензационална вијест да је у Шпиталу, у Корушкој, пронађена на старом писму прва поштанска марка из 1839 године. Мора се признати, да је то вијест изазвала необично занимање филателистичких кругова у Аустрији и у иностранству. Коначно није ни тако мала ствар та сензација! Марка из Шпитала издана је скоро 11 година прије свих аустриских марака, а годину дана прије прве марке на свијету уопште. Значи, да би она имала право на мјесто не само прве аустријске марке, већ прве марке на свијету. После штампе и радија сазвао је Савез штајерских филателистичких друштава из Граца конференцију историчара, филателиста и претставника штампе за 28 и 29 јуни о. г. у Милштату. О току конференције донијеле су опширне извештаје емисије станица „Alpenland“ и „West“, а осим тога је радио репортажу донео и лист „Oesterreichische Briefmarken-Zeitung“, да не спомињемо дневну штампу.

А ево шта је у ствари! У оставштини кћери закупца поште Хајса у Шпиталу пронађена су недавно у старом молитвенику два писма из 1839 г. Прво писмо предато је 20 фебруара 1839 у Шпиталу, а адресирано је

за Целовец, камо је стигло 21 фебруара. Поштарина у износу од 4 крајцера плаћена је у готову, што доказују поштански жигови „SPITAL 20. FEB.“ и „FRANKO“ и две укрштене црте преко адресне стране писма, као и бројка 4 на стражњој страни писма. На адресној страни налази се налепљена и та „прва марка“ т. ј. нека наљепница у облику марке (30:14 мм) с великом бројком 1 између два знака крста и слова „Ö“ и „P“. Наљепница је поништена жигом P, а преко жига још и укрштеним цртама мастилом. Друго писмо нема такву наљепницу, али се у пост-скриптуму налази слиједећа напомена неког Хајсовог рођака: „P. S. Die 1) Kreutzer Hebenmarke bewährt sich nicht“. Оба писма дошла су у руке познатог филателисте Југа Васте.

Конференција у Милштату утврдила је да је писмо с наљепницом оригинално. Налепљена „марка“ одговара временски писму, у колико се накнадним микроаналитичким испитивањем докаже, да папир, боја, гума и мастило одговарају стању из 1839 године. Она потиче од поштара Егартера, за кога је утврђено, да је у оно време био купац поштанске експедиције Шпитал. Штампана је или у Целовцу или у Љубљани у каменотиску.

Конференција је назвала наљепницу немачки „Hebenmarke“ (Heben значи у пре-

ђашњем смислу утовар и истовар робе и убирање пристојба уопће).

Мишљење конференције о карактеру те наљепнице гласи: „Хебемарке из Шпитала није марка државне поштанске управе, већ је нека Postmeistermarke, направљена да се обележи уплата неке поштанске споредне пристојбе. Њено издање највјероватније је у вези с идејама Ловренца Кошира, који је, доказано, још у 1836 години ставио приједлог, да се уведу налепљиве франко цедуље за наплату поштарине. Фердинанд Егартер је тај приједлог у кругу своје надлежности први остварио и тиме створио претходницу свих марака.“

Тако гласе сви битни закључци конференције у Милштату. Кад сам чуо прве ријечи о тој сензацији, био сам доста скептичан. Генеза и историја поштанске марке до сад је доста истражена, иако из разних разлога није правилно оцијењена улога и удео Словенца Ловренца Кошира у њеном порођају. И аустријска поштанска управа и бројни аустријски филателистички истраживачи изнијели су тачну документацију о увођењу поштанских марака у Аустрији. Ниједно врело, ниједан докуменат није спомињао Егартеров покушај из 1839 године. Без обзира на то, да ли је Егартер у кругу своје надлежности смео на своју руку и без одобрења виших поштанских власти употребљавати на писмима приватне наљепнице за евиденцију доставне пристојбе, налазим да је велики недостатак, што о тој наљепници није дала службено своје мишљење аустријска поштанска управа. Још је већи дефект читавог поступка, што није проведена прије или на самој конференцији стручна микроанализа писма и наљепнице. Таква анализа је далеко важнија од родословља поштанских фамилија Егартер и Хајс и многих других споредних ствари, о којима се причало прије и на самој конференцији: Испадне ли та накнадна анализа негативно, ето непотребне бламаже за аранжере проглашења прве марке на свијету! Даље није на чистину изведено питање, о каквој поштанској споредној пристојби се радило у конкретном случају. Познато је да су и у Аустрији приватни закупници пошта или само листоноше за доставу поштанских пошиљака адресантима наплаћивали извјесну своту у готову као накнаду за свој труд. Могуће је да је Егартер због своје евиденције тих награда дао штампати приватно те наљепнице. Но у нашем случају имао је право на награду за доставу листоноша у Целовцу, а не поштар у Шпиталу. Добро би било да се макар и накнадно рашчисти и то питање.

Из закључака конференције слиједи, да шпиталска марка није уопће марка, већ је приватна наљепница поштара. А није ми јасно, може ли се та наљепница без даљњег убројати у ону групу претеча марака, коју познајемо у филателији под именом Postmaster марака (Сједињене Америчке Др-

жаве 1845/6 и 1861, Бермуда 1849/54 и Брит. Гујана 1850). Држим да је огромна разлика између тих претеча марака и Егартерове наљепнице, у колико накнадна анализа докаже њену исправност. Како данас ствари стоје, не може се говорити о првој марци на свијету, колико год би то из разумљивих разлога одговарало власнику писма. То писмо из предфилателистичког доба има свакако своју филателистичку вриједност и оно је интересантан докуменат. Доста некритичка и сензационалистичка реклама у овом случају није симпатична. То осуђују и неки аустријски листови. Бечки лист „Wiener Zeitung“ нашао се побуђеним да нагласи потребу „пригушења локалног патриотизма“, којима су се, како ми изгледа, аранжери руководили више него ли строгим филателистичким критеријама.

Природно је да је појава шпиталске наљепнице интересовала и аустријске и наше филателисте због Ловренца Кошира и његовог приједлога о увођењу марака. Нажалост, нека директна веза између Егартера и Кошировог приједлога није доказана, иако би то много користило Егартеровој наљепници у питању аванзовања на прву марку на свијету. И конференција и уредник „Oesterr. Briefmarken-Zeitung“-а Карл Вајкс претпостављају да је постојала узрочна веза између Кошировог приједлога и Егартерове наљепнице. Вајкс пише: „Хронолошки се на сардинске листове (Carta postale bollata) везују прве енглеске марке, уведене од Роланда Хила према идејама Џемса Чалмерса, које су издане 1 маја 1840, а неколико дана касније, 6 маја, добиле франкатурну вриједност. При томе постоји претпоставка, да је у своје вријеме Чалмерс сазнао за план аустријског државног чиновника Ловренца Кошира, који је служио у Љубљани, из 1836 године о предностима налепљивих поштанских марака, јер је доказано, да је Кошира посјетио неки Енглез, који се потанко упутио у Коширове идеје. Како су могли дјеловати Коширове идеје иницијативно на Енглеза Чалмерса, тако је још прије могла постојати веза између Коширових планова и хебемарке од 1 „крајцара“. Коширов приоритет на очинство поштанске марке није још увијек пред међународним форумом ријешен. Он је стварно био аустријски државни чиновник, али нико не може порећи да се родио у словеначкој сељачкој кући у Сподњој Луши крај Шкофје Локе. Зар не мирише мало и превише на „штајерски патриотизам“, кад се стално истиче аустријски државни чиновник, а претпостављају Словенац?!

Podružnicama i pretplatnicima!

Mole se svi koji nisu platili dužnu pretplatu da nam odmah pošalju na naš tek. rač.
104-903317

О изради наших редовних франко марака

Познато је да се наше редовне франко марке са мотивима из привреде, као и авионске марке, штампају најбољом врстом штампе — дубоком штампом — и то на основу гравираних идејних цртежа (линиентифдрук) у Заводу за израду новчаница у Београду. Квалитетне особине ове штампе састоје се у јасној и рељефној репродукцији цртежа, затим у постојаности слике на марки и изједначености свих марака у једном штампаном табаку.

Овај начин штампе није код нас никад раније примењиван за редовне марке намењене широкој потрошњи, односно франкирању поштанских пошиљака. За ову врсту штампе потребне су велике припремне радње које само за једну отштапану вредност трају око три месеца. Довољно је да се човек уживи у рад гравера, који мора уметничком вештином да извуче сваку линију на бакру (у нормалној величини марке), да би се дошло до основног бакрореза, затим у рад радионице галванопластике, где се оригиналан рад гравера галванским путем размножава и прави плоча за штампање једног табака од 100 марака, — па да се добије приближна претстава о трајању припремних радњи за штампу.

Услед дугих процеса израде једне марке у линиско-дубокој штампи природно је да је и цена много већа од оне која би се платила за марку штампану једноставнијом — равном (офсет) штампом. Линиско-дубоку штампу, на основу бакрореза, примењује данас изузетно само оне државе које располажу прецизним машинама најновијег типа за дубоку штампу и код којих не постоји проблем савршеног гумирања и перфорисања марака.

Завод за израду новчаница, упркос томе што има застареле машине и што врши гумирање и перфорацију марака на доста примитиван начин, године 1950 преузео је на себе обавезу, да штампа наше редовне марке у дубокој штампи. Завод је у томе успео савлађујући многе потешкоће и тиме је доказао да се и у нашој земљи могу штампати квалитетно добре марке.

Приликом повишења тарифе за поштанске услуге, крајем 1951 године, указала се хитна потреба за великим количинама редовних марака у промењеним и повећаним вредностима. С обзиром на истакнуту околност дугог процеса израде наших редовних марака у дубокој штампи, капацитет производње Завода за израду новчаница није могао тада удовољити великим и хитним поруџбинама нових вредносница, и услед тога убрзо су се потрошиле постојеће залихе марака у нашим поштама и осетила се оскудица у маркама нових вредности. Проблем

израде нових марака, у циљу хитног снабдевања наших пошта, морао се решити што ефикасније, а истовремено са што мање крђења естетског изгледа и техничког квалитета ранијих марака. Завод је то питање решио на најбољи могући начин. Испробао је штампање ових марака на равној (офсет) штампи, користећи постојеће клишеје за фотомеханичку репродукцију. Овим начином штампе упрошћава се и убрзава процес израде око пет пута, из чега произлази да је мањим утрошком материјала и времена и цена много нижа. Прва проба извршена је са марком од 15 дин. (као најмасовнијом марком) и то после вишемилионског тиража ове марке у дубокој штампи. Упоређивањем старе ревизије марке од 15 динара, која је отштапана у дубокој штампи и нове ревизије исте марке отштапане у равној штампи, установило се да је ово друго штампање веома успело, јер се лаичким посматрањем није могло уочити нека разлика. Слика и боја на обема маркама је истоветна, тако да за пошту, односно поштанског службеника и, уопште узевши, не постоји разлика у естетском изгледу и квалитету израде. Стога је Поштанска управа одобрила да се даље штампање наших редовних марака врши у равној (офсет) штампи. Убрзо после тога питање оскудице у редовним франко маркама у нашим поштама скинуто је са дневног реда, јер је Завод одмах почео са доштампавањем најпотребнијих марака у равној (офсет) штампи. До данас су отштапане у тој врсти штампе и распрострањене у промету велике количине марака, најпре од 15 дин., а затим од 12 и 8 динара, од којих ова последња није ни штампана у дубокој штампи. Даље доштампавање осталих вредности у равној штампи до краја 1952 године извршиће се још код марака од 1, 2 и 5 дин., тако да ће тада постојати у промету те марке заједно са маркама од 12 и 15 дин. у једној и у другој врсти штампе, а марке од 8 дин. само у равној штампи.

Да би се добила и у погледу штампе комплетна и једнообразна серија II издања франко марака са привредним мотивима, Поштанска управа затражила је да се још преостале неотштапане марке од 25, 35, 75 и 100 дин. отштапају у дубокој штампи (за што су већ извршене припреме). Да ли ће се у томе циљу отштапати и марка од 8 дин. у дубокој штампи, није још познато; али, да ће се даље доштампавање преосталих вредности, које ће до краја 1952 године постојати само у дубокој штампи, (од 10, 20, 25, 35, 50, 75 и 100 дин.), у следећој години вршити у равној штампи, то је извесно, из разлога које смо већ истакли.

Међутим, све ово, посматрано са становишта филателије, изгледа друкчије, јер ако се неке марке поново штампају у другој врсти штампе, оне претстављају ново издање, које се недвосмислено посебно и каталогизира. Конкретно, овде се ради о примени дубоке и равне штампе за једну те исту врсту марака. Ако упоредимо једну вредност (на пр. марку од 15 дин.) у обе врстама штампе, и то пажљивим посматрањем под лупом, приметимо да се густе линије на марки равне штампе донекле сливају и да нема оне рељефности, односно испупчености линија са наслагом боје као што то постоји код марке дубоке штампе. Отисак у равnoj штампи је раван са повр-

шином папира, и ако пажљиво осетљивим врховима прстију опипамо такву марку, осетићемо глаткоћу, коју код исте марке у дубокој штампи нећемо осетити, него баш напротив, рапавост — нарочито код слова.

Како данас поменуте марке једне и друге врсте штампе постоје у довољним количинама у промету, а с обзиром на то да је познато које су марке штампане и које ће се још штампати у којој врсти штампе, нашим се филателистима пружа прилика да правовремено поведу рачуна о овим чињеницама и да одмах пређу на систематско сређивање својих збирака франко марака са привредним мотивима.

Постанак првог поштанског жига са датумом

У Коловом Приручнику читали смо да је поштанска служба у Енглеској у почетку била у државним рукама. Још у 16 столећу постојала је за службена писма и државну кореспонденцију специјална гласничка служба, за коју су биле успостављене нарочите станице за замену коња; али прва јавна пошта за писма у унутрашњем саобраћају била је отворена тек у 1635 години. Први поштански жиг са датумом увео је око 1660 године Henry Bishop, као генерални управник пошта.

Дакле, као и поштанске марке, и колевка поштанског жига била је Енглеска.

Први поштански жигови имали су задатак да покажу датум (дан и месец) пријема писма на пошти. Тада још никоме није било потребно да ставља и ознаку године.

Наше ће читаоце свакако занимати како је Bishop дошао на идеју да жигуше писма. То нам је приказао О. Л. Кемпе у листу „Sammler-Express“.

У полициској станици Kastle Combe, (Кастл Комб), која се налази у Котсволд Каунтрију, 18 километара далеко од Бристола, узидана је у зиду стражарнице, лево од улазних врата, једна камена плоча са словима оштећеним зубом времена: „MU-ROER“ (= убица).

Ова камена плоча била је овамо донесена у 16 или 17 веку из предворја замка, који је припадао лорду Малмесбери и узидана у овај зид тадањег општинског дома. Зграда садашње полициске станице била је раније седиште општинског одбора. Што се тиче лорда Малмесбери, он је сматран за најужаснијег крволока свога времена. Плоча је требала да потсећа на њега, на једно од многих његових недела.

Једног топлог летњег дана јахао је један млади гласник „краљевске поште, са

једним писмом у кожној торбици, кроз бристолску врелу уличну прашину према Кастл Комб-у. Он је одјахао из Бристола у задњим поподневним часовима, журио је да стигне своје циљу пре мрака. Већ је оставио за собом Сметон, стигао је у Паклчерч, у сталном оштром галопу, прелазећи у каријер, и ако га је притискивала тешка јулска врућина. Кад је оставио за собом и Паклчерч, потера сироту животињу, огрезлу у пену, узаним пољским путем, да би скратио пут. Како су копите избацивале облаке прашине! За пола сата биће у Кастл Комб и ослободиће се хитне вести, — мислио је коњаник. Кад забели зора, вратиће се у Бристол. —

Коњаник је немилосрдно гонио свога коња. Он је мислио само на писмо у својој торбици, на тешки печат и страшну адресу на њему.

Већ је угледао пред собом Кастл Комб у једној удолини. Потапша коња по мокрој врату и пусти га да мало пође лаганим ходом. Коњ је тешко дахтао. Висока господа, мислио је јахач, наредила су хитност, како стоји на адресној страни писма: „To our very good lord, Lord Malmesbury, Castle Combe, in haste; haste, poste haste, for thy life, for thy life, for thy life.“, што значи „Нашем уваженом господину, Лорду Малмесбери, Кастл Комб, хитно; жури, гласниче, жури, за твој живот, за твој живот, за твој живот.“

Један такав налог за хитање није се могао узети као добра шала, већ, буквално, озбиљно, у тим временима, кад је владала ужасна самовоља и када су главе поданика лабаво стојале на врату. — Ако ти је мио живот, жури! —

Копите коња, који опет полете у галопу, као да су ударале по ритму ових претећих

речи. — Да, да, најпре писмо, па онда једно пиво и — једна девојчица! Тако је леп живот гласника!

У само вече стиже у Кастл Комб, ујаха у замак и предаде писмо једном секретару. Држећи коња на улару, остаде да чека на предворју.

Лорд Малмсбери прими писмо, преломи печат и поче да чита. Његове и иначе сурове црте постадоше убрзо мрачније, његове очи су севале. Вест је била позив на један важан састанак у Брајпорт, на југу Енгле-ске; али, она је стигла — сувише касно. Са-станак, на коме је требало да се нађе не-колико политичких пријатеља, одржан је већ исте вечери. Требало је пет дана писму да пређе пут, који се могао лако прејахати за два дана!

„Читај!“ заповедничким гласом викну се-кретару. И не чекајући на његово мишље-ње, јурну из собе, залупи врата за собом и викну нешто кроз ходник.

Henry Bishop, секретар, стајао је за-дубљен у садржину вести. Он је видео како је Малмсберијево лице постајало блеђе и опуштеније, — сигурни знаци његовог по-јачаног беснила, — и он је сад схватио за-што. Писмо је стигло сувише доцкан, и Малмсбери није више могао да стигне на овај значајан састанак. Bishop је чуо како Малмсбери говори оштрим тоном са запо-ведником замачке страже. Било му је нела-годно у души, кад је окренуо писмо и про-учио на задњој страни примедбе појединих поштанских станица, кроз које је писмо прошло.

„Од моје куће у Брајдпорту, 22 јула 1632, око 3 сата по подне.“ То је био да-тум пошиљаоца.

„Приспело у Винкентон, 25 јула око 9 сати у вече.“ Од Брајдпорта за поштанску станицу Винкентон, која је била на средо-краћи целог пута, и које би растојање мо-гло да се пређе највише за један дан јаха-ња, провело је писмо три дана. Три дана за једно тако мало растојање, то је био не-вероватан јавашлук! Познати су били по-штански гласници; напили би се по селима и отспавали своје пијанство на каквом про-панку у шуми, пре него што би опет по-јахали на коња. Од поштанске станице Бри-стол писмо је стигло у Кастл Комб за про-писано време. Младић на двору, који је и-мао да пређе овај последњи део пута, није имао никакве кривице за задоцњење вести.

Одјекујући кораци на дворишту приву-коше га ка прозору. Очи му се разрогачише од ужаса. Видео је двојицу оружника из замка како прилазе...

Са коњем на улару, поштански весник у очекивању већ добре три четврти часа на дворишној калдрми. Нико се није бринуо за ознојену животињу и баш је тео да уседне на коња и одјаше у село, кад виде да му прилазе двојица људи у прсницима, који му нису одавали утисак, да имају какве прија-

тељске намере. Он није био свестан никакве своје кривице, те није могао разјаснити се-би, зашто су правили тако подмукла лица. Већ су му пришли, оборише га снажним ударцима на тле, одвукоше га, онесвешће-ног, у један приземни простор и обесише га. Била је извршена заповест лорда Малмс-берија!

То је убиство невиног човека, — мислио је Хенри Бишоп у немоћном ужасу, кад се уклонио са прозора.

Ненадно дознаде он целу истину, прави разлог закашњењу писма. За то није било кривице ни до поште, ни до гласника. Сам часни пошиљалац ставио је на писму лажан датум, у намери, да немилог Малмсберија бар формално обавести о намераваном са-станку, али га у ствари спречи да дође. Ла-жан датум; форма је сачувана; Малмсбери је био спречен, и његови „пријатељи“ злу-радо су се смејали. А један сиромашни не-срећник висео је о конопцу!

Грозећи се овог бесрамног самовлашћа свога послодавца, самовоље, која је владала, без суда и савести, Хенри Бишоп напусти Кастл Комб и оде за Лондон.

Она камена плоча са урезаним ускликом „MURDER“, која је доспела у зид поли-циске стражарнице, свакако потиче из вре-мена овог злочина. Некад је она лежала у средини калдрме предворја, коју је Малмс-бери свакодневно прелазео при својим ју-тарњим шетњама на коњу. Он је гледао тај камен где лежи... и није ни водио рачуна о њему.

На супрот њему, Хенри Бишоп дуго је носио у памети судбину невино обешеног гласника. Узбуђивала га је помисао, како би се такви страшни злочини могли откла-њати. Недело у Кастл Комб-у није било у-самљено.

Други један поступак, на пример, био је, да су на адресној страни писма у неразум-љивим цртама цртали малена вешала, која су, у извесним приликама, добијала нор-малну величину. Али, ничим се није могло искоренити закашњавање у поштанском са-обраћају, нити жалбе на то. Несумњиво, ове околности биле су непосредан повод за проналазак поштанског жига.

Једног дана, у 1660 години, објави Хенри Бишоп Лондонцима:

„Пронађен је жиг, који се ставља на сва-ком писму, који је показивао датум, на који је писмо приспело у пошту, тако да се ниједан гласник не сме усудити, да за-држи једно писмо од једне поште до друге, што је пре тога била обична ствар.“

Бишопови жигови 16 столећа су први у свету познати жигови са датумом, који беху ударани на сваком писму, које је кроз по-шту пролазило. То је један мали жиг кру-жни од 13 мм. пречника, подељен једном линијом по средини, са два слова, којима је означавао месец, у горњој половини и са

бројком за означавање дана у доњој половини.

Није прошло много времена, како су пронађени отисци овог жига на три писма; два од њих имају жиг од 19 априла 1661 г. са, на жалост, рђавим отисцима; трећи, који је

прешао пут од Портсмута до Лондона, има потпун и добар отисак од 24 априла 1661 г.

Од Бишопа живот поштанских гласника је постао сигурнији, али је пошта и даље служила само богатима због високих такса за писма.

Прве поштанске марке

Ове мале слике у боји одавно су већ премашиле свој првобитни циљ; оне нису више само државна признаница за плаћену поштанску таксу; од њих није више довољно само по неколико вредности са цртежима неких цифара, грбовима и крунисаних глава. Поштанске марке су данас културни и индустријски фактор првог реда; оне врше пропаганду за своју отаџбину разносећи слику њених природних лепота, личности из јавног живота, уметности и науке; оне сведоче у иностранству о висини нивоа производње поштанских марака и прибављају, специјалним издањима, знатне суме новаца за добротворне сврхе или за обнову ратом пострадалих зграда, споменика и других тековина.

Ми ћемо покушати да прикупимо интересантне податке о првим маркама, о њиховом постанку, увођењу у течај и о првим данима њиховог живота и да све то, државу за државом, у кратким потезима опишемо за наше читаоце. Износићемо их, не по неком азбучном или хронолошком реду, већ како до којих података будемо долазили.

1. — Прве поштанске марке Велике Британије

Енглеска је колевка поштанске марке. У њој су биле израђени и употребљени прве поштанске марке у свету, а то су биле: црна марка од 1 пенија и плава од 2 пенија, са сликом тадашње краљице Викторије.

Увођење поштанске марке није ишло ни лако ни брзо.

Идеју о првој лепљивој поштанској марци дао је Словенац Ловренц Кошир. Несумњиво је утврђено да је он 1836 године био поднео надлежном аустријском министарству предлог о плаћању поштарине унапред помоћу марака залепљених на писма. Аустријска влада није усвојила тај предлог. Према В. Супанчичу („Grundzüge der Briefmarkenkunde“) и Т. Хасу („Lehrbuch der Briefmarkenkunde“) Кошир је о тој својој идеји говорио у Љубљани 1835 године са Енглецом Галвајем, који ју је, вероватно, пренео у Енглеску. Утврђено је, у главном, да очинство идеје о лепљивој поштанској марци припада Коширу, јер је он први оставио писмене податке о предлогу њеног увођења.

Тек 1837 године, у месецу новембру, поднео је једну огледну поштанску марку

Џемс Чалмерс, књијар и штампар из Дендија, члану парламента Роберту Валасу, а 1838 године и Меркантил Комитету, коме је било поверено проучавање предлога Роланда Хила „Penny-Porto-System“-а.

Роланд Хил, велики реформатор енглеске поште, предложио је 1837 године увођење јевтине јединствене поштарине („Penny-Porto-System“), као и плаћање поштарине унапред. Он је учинио све да се уведе у употребу и лепљива поштанска марка (по приложеном огледном примерку Џ. Чалмерса).

Енглески парламенат примио је предлог за реформу поштанске службе у марту 1839 године, а 6 септембра исте године објављен је у „Times“-у један позив „уметницима, ученим људима и народу“ да узму учешћа у решавању проблема марке за писма.“ Беху одређене награде од 200 и од 100 фунти за најбољи цртеж марке. Пристигло је близу 3000 предлога али ниједан није био нађен за вредан. За марку би, на послетку, изабрана краљичина слика са једне медаље, коју је био раније израдио уметник Wyon. Гравирање је извршио Frederick Heath, док је штампање „цериуља“, — како су марке биле најпре назване, — извршила штампарија Јакова Перкинса и С. Б. Бакона у Лондону.



Прве марке биле су израђене у дубокотиску на папиру са водознаком „мале круне“. У усправном правоугаонику био је лик краљице Викторије из профила; изнад главе, у водоравној трачици, био је натпис „РО-

STAGE“, а с обе стране у угловима по једна звезда; испод краљичиног лика, опет у водоравној трачици, исписана је вредност, а с обе стране контролна слова; вертикалне стране оквира на слици су од испреплетаних линија. — Марке су штампане у табацима од 240 комада. На рубовима табака било је отштампано: „Price 1 a Per Label 1 S/— Per Row of 12 L 1... Per Sheet. Place the Labels ABOVE the Adress and towards the RIGHT HAND SIDE of the Letter. In Wetting the Back be carefut not to remove the Cement“, што значи: Цена 1 п. од цедуље, 1 ш. од дванајестерца. 1 фунта за табак. Лепите марке изнад адресе и на десној страни писма. При овлажењу задње стране пазите да се лепак не скине“.

Прве енглеске поштанске марке биле су пуштене у течај 6 маја 1840 године; биле су у употреби до 9 фебруара 1841; за то време било је продато 68,158.080 комада (од 1 пенија).

Марке су биле израђене тако марљиво, да се могу такмичити и са многим каснијим израђевинама те врсте. Она је, свакако, својом лепотом утицала на многе људе, да је по употреби не бацају, већ да је сачувају. И тако је ово лепо малено уметничко графичко дело постало и камен темељац филателије.

А. П.

2. — Прве аустријске поштанске марке

И ако је Л. Кошир још 1836 године био поднео предлог аустријском министарству, да се поштарина плаћа унапред помоћу марака, које би се лепиле на писму, тадања аустријска влада није била у стању да процени велику корист од такве реформе и — одбила га је.

Пролазиле су године; поштанске марке су се уводиле код разних држава; свуда се увиђала неслађена корист од промене начина убирања такса за пренос писама. После 14 година од Кошировог предлога и после десет година од употребе прве поштанске марке у Енглеској, решили су се и у Аустрији да уведу ову врло корисну новину.

У наредби од 27 априла 1850 налазе се одредбе, које се односе на наплату поштанских такса у маркама, а које су почеле да се примењују од 1 јуна 1850 године. Ова наредба може се сматрати као акт о постанку прве аустријске марке.

Прве аустријске марке израђене су према једном пројекту царског саветника Др. Ја-

коба Јохана Херца; гравирање у челику извршио је Херман Таутенхајн; штампање је извршено у Ц. кр. дворској и држ. штампарији у Бечу.

Цртеж на марци представља двоглавог орла државног грба на штиту, изнад кога је царска круна, а десно и лево су гранчице храстова и ловорова; у врху слике је натпис „K. K. POST — STEMPSEL“, а при дну у белој уоквиреној трачици вредносна ознака; цела слика је у простом линиском оквиру. Марке су израђене на ручно израђеном папиру са лисним водознаком — једанпут на целом табаку — са рукописним словима „K K H M“ (почетна слова од K. K. Handels-Ministerium) у средини штампарског табака.

Штампарски табаци састојали су се из 4 шалтерска табака, који су имали 60 поља са 56 марака и 4 поља са положеним крстовима.

Издате су истовремено две врсте марака:



а) за Аустрију: од 1 кр. жута, од 2 кр. црна, од 3 кр. црвена, од 6 кр. смеђа и од 9 кр. плава.

б) за Ломбардију и Венецију, које су у то време биле под аустријском влашћу, у којима је била у течају италијанска монета (1 крајцер = 5 центезима), издат је исти број вредности, са истим сликама и бојама, само са измењеним вредностима — у центезимима: од 5, 10, 15, 30 и 45 CENTES.

Ове марке биле су у течају до 1 новембра 1858. Кроз то време измењен је био (1854) папир; место ручног употребљен је машински папир без водознака. Било је доста нијанси у бојама, као и разлика у цртежима, а и ручног папира је било разне дебљине, и ребрастог, и пругастог.

Љ. М.

Još nekoliko reči o izdanjima za 75-godišnjicu Svetskog poštanskog saveza

У броју 4/52 „Filateliste“ објавили смо „Spisak izdanja za 75-godišnjicu Svetskog poštanskog saveza“, који је саставио М. Bogdanović, у главном према списку тих

izdanja објављеном у броју 67 париског листа „L'Officiel de la Philatelie“, допуњеном изданјима пуштеним у течај у то време (posle sastava spiska u francuskom

listu). On je u svoj spisak uneo samo ono što se znalo, kao sigurno, o zvaničnim izdanjima; o privatnim i nezvaničnim izdanjima nije ništa govorio.

Pošto su se pojavile težnje da se unose u zbirke pored zvaničnih i neka nezvanična izdanja, a zatim bi se morale učiniti i neke izmene prema naknadno dobijenim podacima; ima i docnijih izdanja povodom proslave ove 75-godišnjice, te se moramo osvrnuti na ono što je objavljeno o tim izdanjima u štampi, a donećemo i mišljenja naših najboljih skupljača tih izdanja, da bismo prečistili ovu stvar pre naše izložbe, te time olakšali i rad na uređenju tih zbirki našim izlagačima.

Pre svega treba iz spiska brisati, kao nepostojeća, izdanja Komorskog ostrvlja, Maroka Brit., Nove Gvineje Hol. i Sahare Španske. Zatim treba ispraviti štamparsku grešku kod Novih Hebrida: mesto 8 treba staviti 4 kod oba izdanja — engleskog i francuskog.

Pored onih podataka, koje je on objavio M. Bogdanović, list „L'Officiel” je bio naveo, kao privatna i nezvanična, ova izdanja:

Austrija: blok za vazdušnu poštu, dobiven od isečenih maraka i nalepljenih na jedan list.

Kongo Belg.: stariji blok — tabačić sa natpisima na okvirima.

Indonezija: serija maraka i blok, originalni sa pretiskom R. I. S. i dr.

Ruanda-Urundi: ista operacija kao kod Konga Belg.

Ova četiri privatna izdanja ne mogu, po našem mišljenju, ući u jednu normalnu kolekciju. Ako bi ona bila prihvaćena od specijalnih sabirača U. P. U., bilo bi na njihov rizik i štetu, jer je sigurno da ona neće nikada figurirati u ozbiljnim katalozima.”

Isti list donosi u broju 69 ispravke i dopune:

Bolivija	Pošt. 2	avion. 3
Ekvador	„ 4	„ 4
Dominika	„ 4	„ —
Mađarska	„ 10	„ 7
(S obzirom na razna zupčanja)		
Liberija	„ 4	„ 2
Portugalija	„ 4	„ —
(S obzirom na nezupčane)		
San Marino	„ 1	„ 4
(Uzete i 2 avionske nezupčane)		
Jemen	„ 8	„ 8
(Uzevši u obzir i po 4 nezupč.)		

Kod blokova — tabačića dodati:

Filipini 1 blok za redovnu poštu
San Marino 1 blok za red. poštu i 4 za vazdušnu).

Ovde iznosimo i primedbe **Dure Rogulje** iz Novog Sada:

U prikazu M. Bogdanovića donetom u broju 4/52 „Filateliste” o izdanjima za 75-godišnjicu UPU potrebno je, da se rasvetle neke pojedinosti:

Ovde ću se osvrnuti samo na izdanja: Republike Indonezije, Libana, Liberije, Mađarske, Engleskih Novih Hebrida, San Marina i Filipina. Uzeću u obzir materijal, kojim raspoložem, kataloge: Yvert 1952, Zumstein 1952, Michel 1951/52, Hodson; lista: Bianchi Johna iz Züricha, F. Scheurer iz Basela, spisak izdat 26-X-1950 od Mađarskog filatelističkog kluba u Budimpešti (MFK), prikaz u br. 2/51 „Berner Briefmarken Zeitung”, kao i članak u „Filatelisti” br. 12/1951 str. 427.

Indonezija Republika: Zumstein u pomenutom prikazu donosi kao neslužbena izdanja ove države 4 marke i blok. Posedujem 8 blokova i to: zupčan i rezan, isto sa pretiskom „RIS” (Republika Indonezija Serikat), što znači Ujedinjene države Republike Indonezije, isto sa pretiskom „RIS Merdeka” i sa „RIS Ćartaka”) Merdeka” znači Pobeda, a Ćartaka je ime koje je dobio glavni grad, ranije Batavia).

Yvert ne donosi, uopšte, izdanja te države. Michel u I. svesci Prekomorskih zemalja na str. 540/41 donosi takođe napred pomenutih 8 blokova a to isto čine i liste Bianchi J., Scheurer F. i prikaz MFK.

U pogledu serija posedujem 8 serija svaka sa po 4 marke i to: prvo redovno izdanje, isto sa pretiskom „RIS”, „RIS Merdeka” i „RIS Djartaka” — sve to bez vodoznaka, a isto tako i sa vodoznakom. Sve to navodi i Michel i Hodson, s tim da, pored zupčanih, postoji isti toliki broj sečenih serija, dakle ne samo 8 serija sa 32 marke, nego 16 serija sa 64 marke. Bianchi J. donosi 20 sečenih maraka kao neslužbeno izdanje, a Scheurer F. 16 sečenih maraka. Spisak MFK isto tako navodi samo 16 sečenih maraka.

Treba napomenuti, da su u svakoj seriji po 2 marke franko, a 2 avionske sa oznakom „Pos udara”.

Dakle, postoji 16 franko, 16 avionskih zupčanih maraka i 8 blokova, kao neosporno, a pored toga još i rezane marke. Skupljači uzimaju u obzir te marke, i ako su okategorisane kao privatno izdanje. Zumstein u svom prikazu navodi i za **Jemen** samo ukratko „Mache”, pa smo te marke, navedene u „L'Officiel”-u, našli i u „Spisku” M. B. u „Filatelisti”.

Liban: posedujem 1 blok. To isto donosi Michel, Hodson, spisak Bianchi J., dok na drugim mestima ne navode uopšte pomenuti blok. Jedino spisak Bianchi J. navodi postojanje još i luksuznog bloka i to u nakladi 500 komada. U koliko se, dakle, ovde radi o tom drugom bloku Libana, prema prikazu M. B., onda je nepobitno da postoji samo jedan blok, pošto ovaj drugi i po nakladi nikada ne može biti priznat. Kako Liban dolazi u šire područje Francuske, to ga je pomenuti francuski časopis i stavio u popis, iako se ne radi o redovitom izdanju, dostupnom svakom

filatelisti. Dakle, može da bude samo 3 franko, 2 avionske marke i 1 blok.

Liberija: posedujem 6 maraka i 1 blok. Nigde nisam našao postojanje još jednog bloka. Michel, Scheurer, Zumstein i Yvert ne spominju ni jedan blok, dok Bianchi i spisak MFK navode 1 blok. Hodson spominje, da postoji i sa pretiskom „UPU Specimen Jubilee”. Međutim, i tu se radi o specijalnom izdanju, tako da možemo smatrati kod ove države da postoje 4 franko, 2 avionske i 1 blok.

Mađarska: Zumstein, Bianchi, Scheurer i Hodson navode 14 maraka sa svima varijacijama. Spisak MFK navodi još 3 marke i to dole zupčane. Međutim, sve su te marke dole zupčane, pa je pomenuto navođenje dosta nejasno, kada se ništa približe o tome ne govori. Može se uzeti, da sa svima varijacijama postoji 8 franko, 6 avionskih maraka i 2 bloka.

Engleski Novi Hebridi: postoje samo 4 marke, kao i kod ostalih izdanja engleskih kolonija. U prikazu je tačno navedeno, da postoji 8 maraka Francuskih Novih Hebrida i to 4 sa i 4 bez vodoznaka. Dakle kod Engleskih Novih Hebrida postoje samo 4 franko marke.

San Marino: pored prikaza u katalogu Zumstein, gde je na str. 900 označeno postojanje 1 franko i 3 avionske marke, nigde nisam drugi prikaz pronašao. Bianchi označava mali tabačić od 300.— Lira sečen, ali bez naznake cena, pošto istoga i nema na prodaju. Prema tome to bi mogla biti ta vrednost, ali se ona, koliko mi je poznato, nije pojavila.

Međutim, blokovi kod ove države, uopšte ne postoje. To su mali tabačići (Kleinbogen, feuillet, sheetlet), što je u filatelističkom pojmu velika razlika od bloka. Prema tome u koliko uzmemo postojanje Lire 300.— sečeno, onda možemo kod

ove zemlje uzeti samo 1 franko i 4 avionske marke.

Filipini: Postoji samo 1 blok i 3 marke. Međutim, u koliko iz bloka isečemo marke, dobijamo još 3 marke, ali to u prikazu M. B. nije rađeno ni kod drugih zemalja, pa se ne može uzeti ni ovde. Takvo stanje navode svi napred pomenuti katalogi i prikazi. Prema tome postoje 3 franko marke i 1 blok.

Zumstein u svom prikazu još napominje: Bahawalpur sečeno, kao redovito izdanje, 12 blokova Belgiskog Konga kao privatno izdanje, sečenu Francusku, koja nije imala frankaturnu važnost, kod Liberije sečenu seriju i blok kao „Mache”, sečeni Monaco bez frankaturne važnosti, sečenu Austriju kao privatnu sečenu celinu.

Osim toga najavljena su bila izdanja Nepala i Urugvaja, koja do danas nisu izašla.

Možemo spomenuti i Afganistan, koji ima 4 marke, ali donosi oznaku 76 godina UPU, tako da je časopis „Schweizer Briefmarken Zeitung” u jednoj notici postavio pitanje, zar će se svake godine proslavljati godišnjica UPU. Drugo izdanje VUJE svi su doneli ne samo sa iznenađenjem, nego i sa usklikom „!”.

„Filatelist” je u br. 12/1951 preneo vest iz „Stamps”-a, da će Južno-Molučka ostrva izdati jednu seriju od 4 marke. U Titovom Velesu poznati skupljač UPU maraka H. S. poseduje tu seriju. Prema tome u prikazu treba da budu iskazane i pomenute 4 marke.

Time bi donekle bilo rasvetljeno područje skupljanja UPU maraka, koje će eventualno još po neki skupljač popuniti ili eventualno ispraviti. Samo kod toga treba biti obazriv u odnosu na razna špekulativna i mnogobrojna sečena izdanja.

Синиша Остојић

Овогодишњи Михелови каталози за Европу и прекоморске земље

Нови Михелов каталог за Европу, по форми, не разликује се од прошлoгодишњег. И опрема је истоветна, осим боје корица, које су овога пута зелене, уместо црвене боје. Лањски каталог, који је био истовремено и јубиларно 40 издање, изашао је последњи пут у редакцији сада покојног Еугена Берлина. Као што је познато, он је деценијама издавао свој чувени, до другог светског рата, толико распрострањени каталог и код нас и у другом свету. Сада је даље издавање преузела нова фирма, акционарско друштво са седиштем у Минхену, а одговорни уредник за европски део постао

је Мартин Рајт, а за прекоморске земље Карл Хамахер.

На жалост, одмах у почетку, морамо констатовати — и ако издавачи наглашавају да нису трговци, — да се у новом каталогу почела да занемарује дугогодишња пракса, која га је чинила изузетком од других светских каталога и давала му карактер филателистичког приручника. Наиме, ради уштеде у простору и папиру, одустало се од уношења ближих података код већине марака: имена цртача и гравера, повод издавању, ознака завода у коме је обављено штампање, скретање пажње на филатели-

стичку литературу за оне који се баве детаљнијим проучавањем односног издања или подручја, — све оно толико потребно за бољу оријентацију, сналажење и разликовање појединих издања и штампања. Најзад, све до овогодишњег каталога, на крају обраде сваке земље, били су означени стручни испитивачи марака и њихова ближа адреса. Међутим, у најновијем каталогу свега тога нема. Ако нови редактори овако продуже, Михел каталог, који се ради ових преко потребних података и детаља толико квалитативно издизао од других и годинама, готово суверено, заузимао прво место у филателистичком свету, изједначиће се са осталим каталозима-ценовницима, а када то буде, тешко да ће поново заузети оно место, које је његов ранији редактор успео да освоји и, годинама, успешно да одржи. Свакако да је смрћу Еугена Берлина и Михелов каталог, и филателија у опште, изгубила великог трудбеника и познаваоца марака, који је пазио да каталог буде што потпунији и, с друге стране, да што мање има обележје обичног ценовника, што не можемо рећи за друге каталоге. Можда због примедба филателиста, а можда и ради тога да су и сами издавачи увидели грешку, што су отступили од већ годинама установљене праксе, доношења ближих података о појединим издањима, у месечним „додацима“ лева страна текста попуњена је краћим актуелним чланцима о новим маркама, тако да они сада много потсећају на филателистичке часописе. На тај начин, за нова издања, заинтересовани могу наћи корисна упутства и разна обавештења, којих нема, а вероватно више и неће бити у каталозима.

Бољи папир од прошлогодишњег условио је лепшу репродукцију слика, чији је број нешто повећан. Ознака за марке авионске поште, силуэта авиона, повећана је и зато постала упадљивија.

Неко веће прегруписавање у овогодишњем каталогу није било. Али је зато извршена велика ревизија каталожких цена (код нешто више од половине кат. бројева). У погледу односа и обрачуна Михел марака, установљена је нето цена, и то на тај начин што се код старијих издања Михел марка обрачунава са 75% рабата, односно 25% ефективних марака, а новија издања са 60% рабата, односно 40% ефект. марака. Граница „старија“ и „новија“ издања, која је у каталогу видно обележена, није истоветна код свију земаља. Напр. код Белгије нова издања почињу са маркама за авионску пошту издатим 1946 г. (Цумшт. бр. 786—789); код Француске са маркама издатим маја 1949 г. (Ц. бр. 828—832). Код марака наше земље, као нова издања сматрају се она изашла од 1949 даље, почевши са маркама Фр. Прешерна, а код порто марака од издања 1946/47 (тзв. III редовно издање, кат. Југоф. бр. 23—30). Ова деоба у обрачуну извршена је зато, што су, како веле издавачи, нова из-

дања појединих држава у односу према С.А.Д. долару, подложна већим променама, ради чега ће бити потребно мењати обрачунски курс, који ће се објављивати преко месечних додатака.

Како и ми патимо од несташнице простора, не можемо опширније говорити о новој или измењеној обради марака појединих земаља; али како нас највише интересују марке наше земље, задржаћемо се, у главном, на њима. Обрада марака старе Југославије остала је као што је и била. Што се тиче цена, покрајинска издања за Босну и Херцеговину претрпела су доста измена. Код већине ових марака повећана је вредност, а код неких знатно је већа од досадањих. Нпр. марке за новине (Јгф. бр. 29—31) од 23,65 скочиле су на 41 марку. Вредност марке од 50 хелера са претиском „Краљевство С.Х.С.“ (Јгф. бр. 40) од 22,50 повећана је на 30 марака. Међутим, покрајинско издање за Хрватску, 29 листопад (Јгф. бр. 1—4) претрпело је осетно смањење од 65 на 47,50 мар., док је, с друге стране мађарска марка од 10 филира белих бројака, са претиском „СХС“ (тзв. жетелице, Јгф. бр. 12) скочиле од 20 на 30 м. Све цене ових и каснијих издања вреде за неупотребљене марке. Осим неких мањих корекција у цени, марке издате за Словенију (веригари) нису претрпеле неке веће промене. Као и код марака са претиском „СХС-Хрватска“, где су изостављене цене за разне специјалитете, двоструке и преокренуте претиске, којих је било у прошлогодишњем каталогу, и овде су остале цене за многе нијансе у бојама, нарочито код марака за новине (Јгф. бр. 68—84).

Код марака тзв. „заједничких издања“ од 1921 г. па даље, промене у обради и каталогизацији нема. Као и код претходних издања, и овде су изостављене цене за разне особености, нарочито у претисцима (рецимо код провизорних франко марака, издања од 1922/4 (Јгф. бр. 18—24). Цене франко маркама, у главном, нешто су скочиле. Али има и изузетака, нпр. код тзв. лондонског издања (Јгф. бр. 32—41), затим код оних из 1932 г. без Вагнера, (Јгф. бр. 97—106), чије су цене смањене. Код пригодних марака неке су серије скочиле, а неке пале, нпр. тзв. „веслачке“ (Јгф. бр. 114—119) од 55 пале су на 38, Пен клуб од 170 на 125, Соко Сарајево од 34 на 28, Соко Загреб од 37,50 на 25. Неке су незнатно повишене: Демир капија, дечије са претиском „Salvate parvulos“, Јадранска стража, Бојовници итд.

Цене маркама Д Ф, односно ФНР Југославије, у главном су повишене. Тако је, нпр. I и II привремено издање, са мрежом и без мреже (Јгф. бр. 103—107) од 2,50 скочиле на 5,50; I Тито од 1,95 на 3,20; II Тито од 5,50 на 12; франко са мотивима из народноослоб. борбе (патризани) од 11,90 на 20, Устав од 18 на 34, а блокови од 4,50 на 8 м. Од других пригодних серија неке су скочиле, нпр. Дан победе од 3 на 5,75, ПТТ

конгрес од 8 на 15 прва пруга од 15 на 31, Св. Марковић од 2.50 на 4.50, Прве авионске од 11.90 на 18 (ћирилица и латиница); Македонија од 5 на 28; 75-годишњица УПУ од 5 на 26 м. А има и незнатног смањења: Вукова серија (Јгф. бр. 191—193), Први загребачки велесајам и још неке. За марке које нису биле штампане у прошлогодишњем каталогу, одређену су ове цене: 100 год. железница 10, блокови 14.50, провизорна франко са претиском ФНРЈ и смањеном вредношћу од 10 на 20 динара 4 марке, а серија од 0.50—20 дин. 21.25 м.; Ауто пут 4.50, 1 мај 1950 11.50, Шаховска олимпијада 15, Дан морнарице 20 (касније, ова серија смањена је на 9 мк.). С друге стране, знатно су пале марке за службену пошту: од 5.80 на 3.40 мк.

Порто марке нису претрпеле веће промене. Међутим, цене неких покрајинских издања повишене су. Нпр. издање за Босну и Херцеговину (Мостар Јгф. бр. 36—55) скочило је од 200 на 340, док је љубљанско издање пало од 80 на 70 мк. Мариборско издање котира 110 мк. (прошле године за ово издање није било цене), а за издање Мурска Собота остала је, као и раније, 120 мк.

Што се тиче издања за Истру и Словенско приморје, морамо са жалошћу констатовати да су разна, изразито шпекулативна издања, о којима је било више речи у нашем листу, и овога пута добили место у каталогу. Тако је остало као званично и редовно издање за Пулу оно од 19 вредности, док је, као што је познато, Вуја својом наредбом бр. 199 од 25. IV. 1946 признала франкатурну вредност само за 4 предности (Јгф. бр. 1—4). Ту су и многа друга издања (за Задар, Котор). Што се тиче цена маркама за Истру и Словеначко приморје исте су, у већини, остале непромењене, мада су неке серије изгубиле, а друге нешто добиле у цени. Највише су повећане цене порто маркама издатим 7. IX. 1946 (Јгф. бр. 14—19), које су скочиле од 2.82 на 8.30 мк. за оне претискане типом I (дебеле бројке) и од 10.80 на 93 мк. за оне претискане типом II (танке бројке).

Трет је остао по старом: до 1947 године његове марке су под Италијом, а после гога увршћене су код слова „Т“, где је извршена подела на зону А и Б. Цене су за издања до 1947 г. нешто повишене, код неких каснијих и знатно. Нпр. I редовне франко марке (Цум. бр. 1—17) од 9.11 скочиле су на 23 мк., за авионску пошту (Цум. бр. 24—27) од 80 на 207 итд. Цене маркама наше зоне такође су скочиле. Нпр. издање поводом прославе 1 маја 1948 (Триптих) од 22 скочило је на 37.50, а изложба у Копру од 6 на 8 мк. Међутим I редовна авионска серија (Јгф. бр. 2—9) пала је од 46.35 на 31 мк. Кад смо код ове серије треба напоменути да су означене цене и за незупчане марке од 1 и 2 лире, које котирају по 100 мк. ко-

мад. Такође је пала цена серији 1 мај 1949 од 2.40 на 1.40 мк. Што се тиче марака, којих није било у прошлогодишњем каталогу, њихова цена је следећа: Привремено издање франко марака са претиском СТТ—ВУЈА (Јгф. бр. 5—14) котира 12.50, 75-годишњица Светског пошт. савеза 90, авионске са претиском у динарима (Јгф. бр. 10—16) 60, 100 год. железнице 13.50, блокови по 35 комад, односно 75 мк. за пар. Из ове серије унете су цене за вредности од 2 и 3 д. без претискане мреже, — 125 мк. комад, — и за марку од 10 д. са преокренутим претиском, — свега 175 мк. — 1 мај 1950 котира 19, а 1 мај 1951 са 6.35 мк.

Марке Србије, у погледу обраде, нису претрпеле измене. Цене су, међутим, промењене и то код неких издања знатно. Прве франко марке, са ликом кн Михаила, бечко штампање, скочиле су и то вредност од 10 пара од 350 на 700, 20 пара од 50 на 100, а 40 пара од 350 на 700 мк. Прве марке за новине (грб кнеж. Србије) од 1 и 2 паре попеле су се од 125 на 200, односно од 120 на 200 мк. Исте марке са ликом кн. Михаала од 1 и 2 паре скочиле су од 18 на 28, односно од 30 на 60 мк. За зупчане од 30 на 150, односно од 35 на 75 мк. за незупчане примерке. Марке из 1869 г. са ликом кнеза Милана, такође су знатно поскупеле. Тако је марка од 15 пара (најобичнијег зупчања) скочила од 27.50 на 80 мк. Вредност од 3 д. из серије издате 1914 г. у промењеним бојама (Јгф. бр. 146) од 75 повишена је на 100 мк. Док су цене српским маркама, издатим до 1920 г. повишене, дотле су оним из времена немачке окупације Југославије, а које су важиле на територији Србије, у главном снижене. Тако су пале цене првим и другим франко маркама (I и II претисак „Serbien“), добротворним маркама за сиромашне, антимаџонска изложба, маркама издатим у корист пострадалих од бомбардовања Ниша и др., док су порто марке задржале прошлогодишње цене. Оволико укратко, о каталогу за Европу.

Најзад, ту скоро, изашла је и друга свеска Михеловог каталога за прекоморске земље. (Прва свеска изашла је у новембру 1951 г.). По облику и опреми, ове две свеске не разликују се од каталога европских земаља: обе су повезане овога пута у црвено платно, и носе уобичајене називе и године 1951/52 исписане златним словима, одн. бројкама. Папир је одличног квалитета, штампа првокласна, па су многобројне и репродукције марака, у главном, јасне и прегледне. Тако смо поново, после паузе од пуних 10 година добили најновије издање Михеловог каталога за прекоморске земље, који је, то можемо слободно рећи, готово боље и лепше опремљен од оних издатих пре Другог светског рата.

Прва свеска, на 672 странице велике октаве, доноси опис и цене маркама оних земаља, чије име почиње словима А до К за-

кључно; друга, на 694 стр., од слова Л до краја. На почетку обеју свезака налази се доста опширан увод и ближа обавештења, потребна за боље разумевање каталога, а сама каталогизација почиње са Аденом, енглеском крунском колонијом, а завршава са маркама отока Кипра.

Иначе и у каталогу за прекоморске земље, ради уштеде у простору и папиру, извршена су многа скраћивања текстова, нарочито оних са ближним подацима о начину штампе, назначењима повода за издавања и др. Верујемо да ће многи пријатељи Михеловог каталога зажалити што је нова редакција ово учинила, пошто прегледност и добре и сигурне информације о појединим издањима нису требале да буду жртвоване простору, па макар каталог ради тога био и нешто обимнији.

И летимичан поглед на садржину ових двају свезака показује да је уредништво уложило много труда и воље да каталог бу-

де добар, сигуран и практичан водич филателистима, који се интересују за марке прекоморских земаља. Што се тиче односа цена и вредности Михел марке, и овде је спроведен истоветан систем као и код европских марака, наиме, рабат од 75% за старије и 60% за новија издања, а корекције, у колико их буде било, биће објављене преко месечних додатака. Пошто верујемо да ће то интересовати наше читаоце, чим нам буде могуће, донећемо упоредан преглед цена маркама неких земаља и то по каталозима Михел, Ивер, Гибон и Скот.

Кад само помислимо какве несређене политичке и економске прилике још увек владају у свету; да још увек живимо у ери подвојености и „гвоздених завеса“, морамо признати да су редактори много урадили и успели да некад чувеном и много распрострањеном Михеловом каталогу поново обезбеде оно место, које му, по вредности, доста и припада.

ВЕСТИ С АВЕЗА

ПРЕДАВАЊЕ О ДРУГУ ТИТУ

25 маја пре подне, на рођендан друга Тита, а поводом свенародне прославе шездесетогодишњице његовог рођења, Председник Савеза филателиста Југославије друг Инж. Жива М. Ђорђевић одржао је у Комуналној банци предавање о животу и раду Маршала Тита пред пуном салом београдских филателиста, које је на крају било топло поздрављено од присутних.

ФИЛАТЕЛИСТИЧКА ПРИРЕДБА У ОКВИРУ АКЦИЈЕ ЗА МИР

У оквиру широке политичке акције ради популаризације досадањих резултата и активности Националног комитета Југославије за одбрану мира, а и ради прикупљања финансијских средстава, која треба да олакшају његов рад — Савез филателиста Србије, према директивама Савеза филателиста Југославије, организовао је, и 14 јуна о. г. увече одржао врло успелу и ретко пријатну филателистичку приредбу у сали Министарства финансија ФНРЈ у улици Народног Фронта.

Госте је поздравио и уводну реч о циљу одржавања ове приредбе одржао је друг Милован—Луле Матић, члан управе СФС.

Све београдске подружнице и београдски филателисти (осим подружнице „Л. Кошир“) свесрдно су се одазвале око организовања ове успеле приредбе, а поред овога дале и знатну бесплатну помоћ у маркама (које су коришћене за лутрију) и откупиле срећке за лутрију. Посебно истичемо и по-

хваљујемо подружницу Земун и њене чланове, који су за ову приредбу, односно за лутрију дали бесплатно једну карту за авионски пут Београд—Дубровник. Ова је карта била главни згодитак на лутрији.

По задужењу СФС-а ову приредбу су организовали чланови управе СФС, другови Тихомир Деља, Љубивоје Илић, Марко Аврамовић и Драгослав Раденковић.

За овако успело извршење постављених задатака Управни одбор СФС похвалио је именоване.

Чист приход предат је Савезу филателиста Југославије с тим да га са осталим прилозима упуту Националном комитету Југославије за одбрану мира.

ПРОДУЖЕЊЕ РОКА ЗА ПРИКУПЉАЊЕ ПРЕТПЛАТЕ ЗА РАЗНА ИЗДАЊА

С обзиром на то да неке подружнице и повереништва нису успеле да до одређеног рока прикупе новац од чланова и изврше уплату Савезу скрећемо пажњу истима, да још могу да изврше уплату за:

1. 60-годишњица Маршала Тита, издање Београд до 10 августа,
2. 60-год. Маршала Тита, издање Копар до краја августа,
3. Спортску серију ВУЈА до краја августа,
4. Коверту са спортском серијом ВУЈА до краја августа,

5. Серију „XV олимпијада“ Београд до краја септембра,

6. Серију „XV олимпијада“ Копар до краја септембра.

GODIŠNJA SKUPŠTINA S. F. S. U NOVOM KNEŽEVCU

Skupština je održana 27. I. 1952. u kancelariji Vodne uprave.

U osustvu predsednika, skupštinu je otvorio sekretar. Po izboru radnog predsedništva, zapisničara i overača zapisnika, podneseni su izveštaji o radu Upravnog odbora, blagajnika i Nadzornog odbora. Posle kraće diskusije data je razrešnica staroj upravi. Skupština je usvojila dva predloga: da se mesni depozit poveća od 200 na 400 dinara i da se član, koji se tri puta ne odazove pozivu na sastanke bez opravdanja, isključi iz članstva. Izabrana je nova uprava: u **Upravni odbor**: za predsednika Prokop Krestić, za potpredsednika Franja Gubaš, za sekretara Tihomir Košanin, za blagajnika Branko Dimitrijević i za članove uprave: Ištvan Palašti, Đerđ Čanadi i Radomir Milić; — u **Nadzorni odbor**: Imre Sili, Ivan Janković i Đura Vujićin; — u **Sud časti**: Imre Mohači, Kosta Čobić i Jovana Siladi.

Skupština je zatim prihvatila zaključke za buduću godinu: 1) Propagiranje časopisa »Filatelija«; 2) Organizovati smotru maraka; 3) Učlaniti još 10 članova i obuhvatiti više omladinaca; 4) Održati dva predavanja za omladinu; 5) Siriti ljubav prema čistoj amaterskoj filateliji; 6) Stručno usavršavanje članova; 7) Organizovati što bolju klupsku razmenu maraka; 8) Poboľšati disciplinu članstva u posećivanju sastanaka; 9) Upoznati svet sa našom stvarnošću, sa naporima zemlje u izgradnji socijalizma i sa borbom za mir u svetu.

PRVA GODIŠNJA SKUPŠTINA S. F. S. U PIROTU

Skupština je održana 27. I. 1952.

Skupštinu je otvorio predsednik Ignjatović. Po izboru radnog predsedništva, zapisničara i overača zapisnika, podnesen je izveštaj Upravnog odbora i blagajnika; Nadzorni odbor nije pregledao blagajnu; Sud časti nije imao rada u prošloj godini. Odlučeno je da se da razrešnica staroj upravi, a Nadzornom odboru pod uslovom da izvrši pregled poslovanja blagajnika i da o tome podnese pismeni izveštaj. Odlučeno je da one marke koje ne budu otkupljene za 15 dana, da se prodadu drugim članovima. Rešeno je da predsednik pronade neku prostoriju za povremene sastanke. Izabrana je nova uprava: u **Upravni odbor**: za predsednika Siniša Ignjatović, za sekretara Novak Nikolić, za blagajnika Sreten Pančić, za članove: Gngor Stančev, Vojislav Rančić, Milena Kostić i Jovan Petrović; — u **Nadzorni odbor**: za predsednika Stratije Stanojević, za članove Kamen Zdravković i Slavka Stamenović; — u **Sud časti**: za predsednika Jovan Čenić, za članove Milorad Nikolić i Blagoje Andelković.

Милан Ивановић

О каталогу „Југофилателија“ за 1952

Да се ствари поставе на своје место, потребно је проучити и претрести до детаља. Тек онда може се рачунати да ће бити постигнуто оно, што се може сматрати као најбоље. Зато се на питање о добром каталогу марака треба стално враћати.

У овом часопису било је већ речи о Каталогу марака, који је издала „ЈУГОФИЛА-

Zatim su donešeni zaključci za buduću godinu: 1) Da se redovno održavaju sednice Upravnog i Nadzornog odbora; — 2) Da se održavaju konferencije članstva bar jedanput za 2 meseca, a po potrebi i češće; — 3) Da jedan od članova radi sa omladinom i na omasovljenju omladinske sekcije; — 4) Da se članarina redovno naplaćuje i šalje Savezu; — 5) Da se administracija uredno vodi — 6) Da se održavaju predavanja o značaju filatelije, o skupljanju i čuvanju maraka; — 7) Da se priredi jedna izložba u Pirotu.

REDOVNA GODIŠNJA SKUPŠTINA PODRUŽNICE S. F. S. U KULI

Skupština je održana 17. II. 1952 u prostoriji Znanstvenog udruženja u Kuli. Predsednik Dr. Ačanski otvara skupštinu pozdravom članova i predlaže dnevni red, koji se usvaja; izabrano je radno predsedništvo, zapisničar i overači zapisnika, pa je podnesen izveštaj o celokupnom poslovanju Upravnog odbora, u kome je skrenuta pažnja na slabo interesovanje omladine za filateliju i slabo posećivanje sastanaka, da je bilo nedovoljno slanje pošiljaka za inostranstvo, da časopis »Filatelista« dobija svaki član Podružnice i »čita ga sa zadovoljstvom, jer oseća u njemu putokaz za razvijanje svog daljnjeg rada«; posle toga podneseni su izveštaji blagajnika, Nadzornog odbora i Suda časti pa je nastala živa diskusija, u toku koje su prihvaćeni predlozi: da se povisi avans na 400 dinara i da rok za podizanje maraka bude mesec dana. Po datoj razrešnici staroj upravi izabrana je nova. U **Upravni odbor**: za predsednika Dr. Milorad Ačanski, za potpredsednika Janko Kiš, za sekretara Aleksandar Kovač, za blagajnika Tomislav Budak, za rukovodioca razmene Jopis Jut, za članove uprave: Josip Kovač, Jovan Nemet i Mladen Kovačević; — u **Nadzorni odbor**: Matija Heflih i Julije Ivanuš; — u **Sud časti**: Petar Kolesar, Jovan Farbaš i Lažoš Gol.

Zadaci za iduću godinu: 1) Omasovljenje filatelije u mestu, a naročito među omladinom; — 2) U toku godine da se održi jedna smotra maraka u Kuli; — 3) Što više propagirati naše marke u inostranstvu; — 4) Da se održi više predavanja omladini.

PROMENA DRUŠTVENE PROSTORIJE PODRUŽNICE „LOVRENC KOŠIR“

Podružnica SFS »L. Košir« preselila se iz svoje dosadanje prostorije u novorenoviranu, vrlo lepu i uređenu prostoriju XIV osn. org. N. F., koja se nalazi na Bulevaru Revolucije br. 169. U ovoj prostoriji XIV osn. org. N. F. ima i svoju čitaonicu, koja raspolaže sa dnevnom štampom i izvesnim časopisima. Uprava podružnice »L. Košir« odlučila je da u sastavu čitaonice obrazuje i svoju čitaonicu, koja će u stvari biti zajednička, a popuniće je filatelistačkim časopisima i štampom. Od časopisa zajedničkim čitaonica biće stavljeni na raspoloženje još i »Filatelista« — Beograd, »Filatelija« — Zagreb i »Nova filatelija« — Ljubljana, a od beogradske štampe »Republika«, koja ima svoju stalnu filatelističku rubriku.

Društveni sastanci redovnih članova i omladinaca održavaju se svake subote od 17—20 časova.

B. M.

трудимо се у овом напису да то докажемо.

1) Пре свега, да би ово излагање имало заобљену целину, треба поћи од корица. На корицама испод „амблема Југофилателије“ стоји крупан наслов преко целе ширине корица „JUGOFILATELIJA“, а при дну стране знатно ситнијим слогом реч „KATALOG“ и година издања. Да ли је овакав наслов умесан и на своме месту? То се не би могло рећи, јер истицање „ЈУГОФИЛАТЕЛИЈА“ као главног наслова нема свога оправдања. У питању је каталог марака, па се то на корицама мора првенствено и видно истаћи. Код овог каталога то је учињено тек на насловној страни текста, где се сасвим правилно истиче наслов: „КАТАЛОГ МАРАКА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ЗЕМАЉА“.

Рекламна тенденција издавача, која је овде дошла до претежног изражаја, мора доћи тек на друго место, јер је реклама у овом случају морала бити подређена главном циљу, тј. каталогу марака. Та рекламна тенденција могла се много боље, па ипак мање наметљиво, изразити путем рекламних бележака на разним местима у самом тексту. Осим тога, издавач је имао на расположењу преостале три стране корица, где је рекламу могао много боље и успелије да спроведе.

Можда ће се рећи да се из самог имена „ЈУГОФИЛАТЕЛИЈА“ види шта је у питању, па да ће из тога свако знати да је књига у ствари каталог марака. На такво образложење мора се истаћи следећи приговор: ако се хтело говорити о симболима и оставити да заинтересовани погађају чему књига служи, онда је било много боље и лепше да се на корицама оштампа увеличана слика једне од наших лепих марака (рецимо дијагонално поставити слику авионске марке од 100 динара), а испод тога означити издавача и годину издања. Па ни у том случају не би било оправдано изостављати назив књиге, већ по томе што свака књига треба да има своје име.

2) При систематском излагању једне материје мора се водити рачуна о разумном реду ствари, које се обрађују. При томе се главно мора оштро одвојити од споредног. Кад се издаје „КАТАЛОГ МАРАКА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ЗЕМАЉА“, онда се мора поћи од тога да југословенским маркама припада главно место и да се оне морају првенствено обрадити, тј. приказати.

Држећи се тога начела ваљало би каталожку материју поделити на два јасно одвојена дела (можда чак и три). У први, тј. главни део, треба одвојити марке издате почев од 1918 године, године од које почиње филателистичка историја Југославије, па све до марака које су у течају при издавању каталога. Споредни део обухватио би марке земаља, од којих је по-

стала Југославија, — марке Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине.

Начелно посматрајући ствари, окупационе марке не спадају у југословенске, и наши скупљачи не би требало да им такав значај придају. Наравно, сваки може да скупља оно што му се свиђа, али окупационе марке не спадају у домен југословенске филателије, тј. у домен југословенских марака. То су марке окупатора и по свим правилима њих треба тако и сврстати. Међутим, пошто је знатан број филателиста код нас прихватио скупљање и таквих марака, то би се, њима за вољу, могао учинити уступак да се разна окупациска издања уврсте у трећи део каталога. То би дошло сасвим на крају каталожког излагања.

Оваквим распоредом каталожке материје добио би се један систематски преглед марака југословенских земаља, где би марке Југославије дошле на прво место, као главни објект и живеће подручје. Марке Србије, Црне Горе, Босне и Херцеговине претстављају прошлост, класику, занимљиво и доста богато, али затворено подручје, које нема више живота пред собом. Филателија, међутим, треба да буде живот, и то интензиван живот за аматера.

У нашем каталогу, који је хтео да се држи извесне историске хронологије, издања марака су тако несистематски изложена, да се тек добар зналац, али тек после извесне праксе, може да снађе. Историска хронологија није начело, које би за наш каталог марака требало усвојити на овај начин, како је у каталогу учињено. Историска хронологија је потребна за излагање југословенских марака, тј. приказивање наших марака оним редом како су оне објављиване. Напротив, излагање марака разних земаља од којих је Југославија постала, по начелу историске хронологије, неприхватљиво је већ по томе, што су те разне земље у исто време имале своја посебна издања, која је немогуће једновремено приказати.

3) По својој намени марке се разликују на: франко и пригодне; авионске марке; за службену пошту; порто марке итд. По том разликовању и тим редом марке се у свим каталозима обично и излажу. И то је једно правило систематског излагања.

У нашем каталогу за 1952 годину (као и у ранијем издању) није то начело поштовано ни спроведено. Примера ради може се навести: после провизорних франко марака за Босну и Херцеговину 1918 године (стр. 61—66) излажу се порто марке за исту покрајину. Одмах затим то се понавља са маркама Хрватске и после тога са маркама словеначког издања. На тај начин се, ваљда ради неке „целине“, при излагању покрајинских издања, огрешило о начело систематског излагања франко марака одвојено од порто марака. Тиме је прегледност каталога смањена у великој мери.

4) Сумњива издања Прекомурја и Међумурја, са српском окупацијом Барање, дошла су да направе још већу замршеност и непрегледност. Али уношење ових издања унело је и пометњу међу сабираче, који се с правом питају зашто ЈУГОФИЛАТЕЛИЈА овако поступа. Оне марке, које се по правилима не могу уврстити у несумњиво званична издања, не могу се уносити у каталог марака као марке. Поготову, кад је у првом издању каталога, Југофилателија већ била заузела одређен став у односу на ове марке.

*

На крају треба рећи још неку реч о начину обраде марака. Пошто је КАТАЛОГ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ МАРАКА специјалан каталог, он мора тој сврси да одговара. То значи: каталог мора да прикаже не само сваку поједину марку из редовних серија, већ и сваку познату варијанту, особеност или разлику сваке поједине марке. Ако, из било којих разлога, није могуће или није препоручљиво обрађивати и цене таквим разликама и особеностима, оне ипак морају бити забележене, односно „каталогизирани“. Тек тако, специјални каталог марака има своје оправдање и задовољава потребе филателиста.

Наравно, као особености морају се забележити само она отступања, која се као редовне појаве јављају код појединих марака, односно појединих издања. То значи да треба имати тачно утврђен критеријум шта се као особеност и разлика има сма-

трати. У томе правцу било би свакако корисно да при одлучивању учествује и Савез филателиста.

Као особености требало би сматрати: промењено зупчање, у колико није у питању ново издање са другим зупчањем; погрешку или особеност која се на некој марци (тј. у табаку) стално понавља (на пр. плава или бела мрља на бројки 3 с леве стране марке од 3 динара издања 1926 године); незупчане марке, кад је нормално издање пуштено у течај као зупчано; окренут претисак; изостали претисак код марака које су само са претиском пуштене у течаја; двоструко штампање; обострани отисак итд. итд. Разлике у папиру треба такође поменути, а тако исто и упадљиве нијансе у боји.

Најбољи начин каталогског излагања особености био би да се редовне марке посебних серија штампају нешто истакнутијим слогом (на пр. полуцрно), а сва остала отступања петитом или курзивом, тако да се одмах види разлика.

*

Оваквим начином обраде марака, а нарочито штампањем каталога, постигла би се прилична уштеда и у штампању, тј. у трошковима штампања. Наиме, сваке године требало би штампати само први део Каталога — марке Југославије — док би споредни део, као онај где се не догађају промене, могао да остане дуже година без новог штампања. То нарочито важи при стабилним ценама у нормалним приликама.

ЗА НАШУ ИЗЛОЖБУ

Предавање претседника Савеза о I југословенској филателистичкој изложби у Београду 14—21 септембра 1952 год.

На дан 27 јула о. г., на општем састанку београдских филателиста у Комуналној банци пред великим бројем филателиста Претседник С.Ф.Ј. друг инж. Жива М. Ђорђевић одржао је предавање о значају и садржају Прве југословенске филателистичке изложбе, која ће се одржати у Београду од 14 до 21 септембра 1952.

Том приликом је друг Ђорђевић позвао присутне, а преко њих и све остале београдске и земунске филателисте да са својим збиркама узму активног учешћа на овој нашој великој националној филателистичкој манифестацији, а поред тога да се кроз разне радне групе ангажују и свесрдно заложу око организовања и одржавања изложбе.

ПРЕДАВАЊА ПО ПОДРУЖНИЦАМА

Друг Симиша Остојић у подружници „Е. Дероко“ и инж. Александар Петровић у

подружници „Врачар“ одржали су предавање о Првој југословенској изложби у Београду, о њеном значају, о потреби учешћа што већег броја чланова са што лепшим збиркама и о томе како треба уредити збирку за изложбу.

Предавање друга Остојића отштампано је у броју 7 „Филателисте“.

Препоручује се жива акција код свих подружница и повереништава за што већи број излагача. Кратко је време до изложбе, те сви треба да се заложу свим силама за што бољи успех ове изложбе. Помозите, старији и искуснији, млађе чланове да што лепше уреде своје изложке! Све подружнице и повереништва треба на својим састанцима заједно да прочитају поменуто предавање Симише Остојића, јер ће бити корисно и за излагаче, као и за оне који не мисле или нису још у стању да излажу своје збирке.

ПРИГОДНЕ МАРКЕ, КОВЕРТЕ И МАКСИМУМ-КАРТЕ

На тражење Савеза филателиста Југославије, Главна Дирекција пошта ФНРЈ одобрила је да се изда пригодна поштанска марка поводом одржавања I Југословенске филателистичке изложбе у Београду.

Пригодна марка продаваће се искључиво на изложбеној пошти за време трајања изложбе, само уз плаћену улазницу. Да би се свима члановима републичких филателистичких савеза омогућило снабдевање овом марком, Савез филателиста Југославије резервисао је за сваког организованог филателисту по пет комада марака од 35 динара за 1 комад. У ову цену урачуната је и улазница од 20 динара. По жељи ова се марка може поручити као чиста и као поништена.

За време трајања изложбе продаваће се и пригодна изложбена коверта, франкирана изложбеном марком и поништена пригодним жигом. Цена једне коверте је 45 динара.

Исто тако продаваће се и максимум карте по цени од 45 динара за 1 комад.

Да би организоване филателисте могли пригодне коверте да шаљу својим пријатељима у земљи и у иностранству, С.Ф.Ј. организује за овај посао засебну службу примања претплате и експедицију пошиљака.

Овакве пошиљке примаће се на отпрему у унутрашњем и међународном саобраћају као обичне и као препоручене: у унутрашњем саобраћају за обичне по 45 дин., за препоручене по 80 дин. за 1 коверту; у међународном саобраћају за обичне 58 дин., за препоручене по 98 динара за 1 коверту.

Свима подружницама и повереништвима послати су наруџбени листови, по којима се може извршити поруџбина за све чланове.

Да би се коверте отпремиле на време, потребно је уз наруџбу приложити списак који треба да садржи: 1. Тачну адресу примаоца (име и презиме, место, улица и број, земља), 2. Адресу пошиљаоца и 3. Врста отпреме (обично или препоручено).

Попуњене наруџбе треба послати најкасније до 5 септембра 1952.

Кроз филателистички свет

КО ЗНА НЕШТО?

Г. Ж. Г. из Ријеке упозорио је на два „издања“: 1. Употребљена вредност првог америкашког издања (заједничка издања Југославије бр. 7 „Југофилателије“) с претиском „MACEDONIA“ ручним жигом; десна бројка 50 поништена црним квадратом. — 2. Употребљене вредности од дин. 1.— и 4.— првог београдског издања (бр. 46 и 49) с црним претиском, који садржи мртвачку главу и укрштене кости. На обема вредностима види се да је претисак ударне накнадно преко поштанског жига. Изгледа да се ради о играрији. Моле се читаоци, којима је познато нешто ближе или који имају такве марке, да се јаве редакцији „Филателисте“ или Драгану Новаку, Загреб, Масарикова 7.

ПРЕГЛЕД ПОШТА У ФНРЈ У ЈАНУАРУ 1952

Израђен према „ПТТ ВЕСНИКУ“ (Бр. 13—14 од 16. VII. 1952)

Разврстане поште у ред:

Дирекција:	I	II	III	IV	V	VI	Св.
Београд	3	4	62	51	159	254	533
Загреб	2	8	39	52	182	366	649
Љубљана	3	2	37	56	226	108	432
Нови Сад	1	5	30	30	133	126	325
Сарајево	3	3	23	33	69	206	337
Сплит	—	4	11	15	78	112	220
Скопље	1	1	13	9	30	80	134
Цетиње	—	—	11	7	32	28	78
Свега:	13	27	226	253	909	1280	2708

ИЗЛОЖБЕ У ШВАЈЦАРСКОЈ

У Вевеју изложба и берза Филателистичког клуба 5. X. 1952.

У Базелу изложба „70-годишњица стојеће Хелвечије“ Швајцарског филат. друштва 10—13 X. 1952.

У Порентрију јубиларна изложба Филателистичког друштва 11—13 X.

У Рајнеку изложба са берзом Филателистичког клуба Роршах и околине 6—7 XII. 1952.

У Базелу изложба и велика берза Филателистичког клуба „Феникс“ и Клуба сабирача марака 7. XII. 1952.

ВАЛУТНА РЕФОРМА У БУГАРСКОЈ

Слично спроведеним валутним реформама у Пољској и Румунији спроведена је валутна реформа и у Бугарској. Због подизања вредности лева појавиле су се опет поштанске марке у стотинкама. Прво је издано пет вредности — 4, 12, 16, 44 и 80 стотинки — једне нове серије марака са сликом велике бране „Васил Коларов“; затим о 70-годишњици рођења пок. Георги Димитрова издате су 3 спомен марке: 16 ст. са сликом Димитрова, са неком фабриком хемикалије у позадини, 44 ст. са сликама Димитрова и Червенкова и 80 ст. са последњом сликом Димитрова.

ФАЛСИФИКАТИ АУСТРИСКИХ МАРАКА

Италијански лист „Selezione filatelica“, који издаје миланска трговина марака

Landmans, објавио је појаву фалсификованих марака од 10 шилинга са Долфусовом сликом и марака изданих за бечку изложбу „WIPA“.

СПЕЦИЈАЛНИ КАТАЛОГ АУСТРИСКИХ МАРАКА ИЗДАНИХ 1850—1918 ГОДИНЕ

Инж. Е. Милер издао је пето издање ново обрађено свога специјалног каталога Аустриских марака изданих 1850—1918 године, на два језика — на немачком и на енглеском. Дело обухвата из овог раздобља све марке Аустрије, Ломбардије-Венеције, аустриских пошта на Леванту и у Лихтенштајну, марке Дунавског Паробродарског Друштва.

ЈЕСУ ЛИ ПОШТАНСКЕ СПОМЕН МАРКЕ РЕНТАБИЛНЕ?

Пред буџетску комисију америчког конгреса изашао је пре кратког времена генерални управник пошта САД ради давања неких објашњења у поштанском буџету.

Између осталог беше му упућено и питање да ли су спомен издања марака рентабилна за пошту. Он је на то одговорио, одлучно потврдивши рентабилност и да издања спомен марака доносе пошти знатне приходе. „Кад се изда нека поштанска марка, продаје се првог дана само у оном месту, на које се марка односи или које има везе са, догађајем или са личношћу чија је слика на марци. Тамо се приређују нарочите церемоније. Тако се изврши од сваког издања франкирање 200.000 до 500.000 писама првог дана.“ (First day covers). У већини случајева ово не причињава пошти ни-

какве нарочите велике издатке. Даље, тога дана изврши се продаја велике количине марака скупљачима, чији је број у САД већи од 10,000.000. Највећи део ових марака прелази у руке скупљача и трговаца и не бивају никада употребљаване за поштанске сврхе. Ово значи чист добитак за пошту, која за то нема никаквих других издатака до оних за њихово штампање.“

У даљем излагању генерални управник казао је да штампарски издаци за вредности из „серије претседника“, у малом формату износе 13 цента за 1000 комада, док се ти трошкови за увећане формате спомен и експрес марака, као и марака за ваздушну пошту пењу на 24 цента.

Ова изјава изазвала је у филателистичким круговима велику пажњу.

Издања спомен марака достижу у САД астрономске цифре. Тако, у току ове године у течај пуштена издања, и то у првом штампању, од сваке вредности по 110 до 120 милиона комада, а, према потреби, штампају се и по други пут.

Интересантни су подаци о продаји овогодишњих издања првог дана:

Издање „Betsy Ross“: продато је 856.206 марака, писама 314.212, а приход је био 25.868,16 долара.

Издање „Automobil“ продато је: марака 5.465.000, писама 520.123; приход 163.950 долара.

Издање „Baltimore“: марака 2.780.000, писама 441.600; приход 83.400 долара.

Издање 80 ц. за ваздушну пошту: марака 144.288, писама 89.864; приход 115.430,40 долара.

Издање 3 ц. „NATO“: марака 1.343.388, писама 313.518; приход 40.301,64 долара.

Наше **МАРКЕ**

ПРИГОДНА МАРКА ЗА ПРВУ ЈУГОСЛОВЕНСКУ ФИЛАТЕЛИСТИЧКУ ИЗЛОЖБУ У БЕОГРАДУ

Према решењу Главне дирекције пошта бр. 11454 од 19 августа 1952 биће на дан 14 септембра 1952 пуштена у течај пригодна поштанска марка од 15 дин. поводом одржавања Прве југословенске филат. изложбе у Београду.

Марка је смеђе-љубичасте боје са сликом Београда из XVI века. На горњем делу марке, изнад слике, је натпис „ФЕДЕРАТИВНА НАРОДНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА“, а испод њега лево у једној врпци „БЕОГРАД — XVI ВЕК“, све у ћирилици; у десном углу је грб Београда. У дну марке је натпис „I JUGOSLOVENSKA FILATELISTIČKA IZLOŽBA U BEOGRADU 1952“ у латиници.

TIMBRE-POSTE COMMÉMORATIF À L'OCCASION DE LA I^e EXPOSITION PHILATÉLIQUE YOUGOSLAVE À BEOGRAD.

Conformément au décret de la Direction générale des postes N. 11454 du 19. VIII. 1952, il sera mis en cours le 14 septembre a. c. un timbre-poste commémoratif de 15.— din. à l'occasion de la I^e Exposition philatélique yougoslave à Beograd.

Ce timbre, violet-brun, reproduit l'image de Beograd de XVI^e siècle. En haut, au dessus du dessin, figure l'inscription „FEDERATIVNA NARODNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA“ (= République Populaire Fédérative de Yougoslavie) et au-dessous, à gauche, un ruban portant la légende „BEOGRAD — XVI VEK“ (= Beograd — le XVI^e siècle) — tout en carac-

Ова марка продаваће се само на поштанском шалтеру на филател. изложби у Београду, и за франкирање пошт. пошиљака важиће неограничено време, односно до доношења решења о њеном повлачењу из течаја.

ПРИГОДНЕ МАРКЕ ЗА ДАН МОРНАРИЦЕ

Према решењу Главне дирекције пошта бр. 14453 од 19. VIII. 1952, поводом прославе Дана морнарице 10. IX. 1952 биће пуштена у течај серија пригодних марака, која је састављена из 3 вредности: 1) од 15 дин. тамне карминасто-црвене боје, са сликом пејсажа из Сплита; 2) од 28 дин. тамно-смеђе боје, са сликом рељефа који симболише морнарицу 3;) од 50 дин. тамно-зелене боје, са сликом св. Стефана (Црногорско приморје). На свим маркама су натписи „ФНР ЈУГОСЛАВИЈА“ и „ДАН МОРНАРИЦЕ 1952“ у ћирилици.

Ове марке продаваће се у свим већим поштама до утрошка, а за франкирање пошт. пошиљака важиће неограничено време, односно до доношења решења о њиховом повлачењу из течаја.

НОВОСТИ ИЗ КОПРА

1) У броју 6/52 „Филателисте“ на страни 146, најављена провизорна издања, — са претиском на издању „триптика“, и „Господарске изложбе“ — неће ибти израђена нити пуштена у течај.

2) У припреми је нова провизорна серија порто марака, која ће бити израђена од југословенских порто марака с претиском „STT — VUJNA“. Још се не зна које ће се вредности издати.

ПРИГОДНА МАРКА ЗА „ДЕЧЈУ НЕДЕЉУ“ С ПРЕТИСКОМ „STT — VUJNA“

Југословенска марка издата поводом „Дечје недеље“ (по решењу Главне дирекције пошта бр. 5609) издата је и са претиском „STT — VUJNA“ у плавој боји у једном реду с десне стране у правцу оздо на више. Боја марке је лиласто-црвена. Пуштена је у течај 1 јуна 1952.

ПРИГОДНЕ МАРКЕ ЗА XV ОЛИМПИЈАДУ У ХЕЛСИНКИЈУ С ПРЕТИСКОМ „STT — VUJNA“

26. јула 1952 пуштене су у течај у Копру пригодне марке за XV олимпијаду са истим сликама као оне за Југославију, са црвеним претиском „STT — VUJNA“ у два реда. Серија се састоји из 6 вредности одговарајућим вредностима и сликама из серије југословенских марака, али са промењеним бојама:

5 дин. црвенкасто-смеђа и тамно-смеђа / неранцасто-жута (гимнастичарка), 10 дин. зелена и црно-зелена / зеленкасто-сива (лакоатлетичар), 15 дин. сиво-плава и црно-

тэres cyrilliques. Au coin droit du timbre se trouvent les armoiries de Beograd. En bas, en caractères latins, figure l'inscription „I JUGOSLOVENSKA FILATELISTIČKA IZLOŽBA U BEOGRADU“ (la I^e Exposition philatélique à Beograd).

Ce timbre sera en vente exclusivement au guichet postal de l'Exposition philatélique à Beograd, mais il restera valable pour l'affranchissement des envois postaux pour un temps indéfini, sauf avis contraire concernant sa révocation.

TIMBRES-POSTE COMMÉMORATIFS À L'OCCASION DE LA „JOURNÉE DE LA LA MARINE“

Conformément au décret de la Direction générale des postes N. 11453 du 19. VIII. 1952., il sera mis en circulation en date du 10. IX. 52, à l'occasion de la célébration du Jour de la Marine, une série des timbres-poste commémoratifs comprenant 3 valeurs, à savoir:

1) de 15.— din., carmin-foncé, reproduisant le paysage de Split,

2) de 28.— din., brun-foncé, reproduisant le photo d'un relief symbolisant la Marine,

3) de 50.— din., vert-foncé, reproduisant la localité de Sveti Stefan (Littoral monténégrin).

Sur tous les timbres-poste figurent les inscriptions „FNR JUGOSLAVIJA“ (= RPF de Yougoslavie) et „DAN MORNARICE 1952“ (= La Journée de la Marine 1952) — tout en caractères cyrilliques.

Ces timbres-poste seront en vente auprès de tous les bureaux de poste jusqu'à épuisement des stocks et resteront valables pour l'affranchissement des envois postaux pour un temps indéfini, sauf avis contraire concernant leur révocation.

TIMBRE-POSTE COMMÉMORATIF À L'OCCASION DE LA „SEMAINE DE L'ENFANCE“ SURCHARGÉ AVEC „STT-VUJNA“

Le timbre-poste yougoslave émis à l'occasion de la „Semaine de l'Enfance“ (conformément au décret de la Direction générale des postes N. 5609) a été surchargé avec la surchargé bleue „STT-VUJNA“ à droite du dessin, dans une ligne allant d'en bas en haut. La couleur du timbre est rouge-lilas. Ce timbre a été mis en cours le 1. juin 1952.

TIMBRE-POSTE COMMÉMORATIF À L'OCCASION DE LA XV^e OLYMPIADE À HELSINKI SURCHARGÉS „STT-VUJNA“

En date du 26 juillet 1952 il a été mis en cours à Koper une série des timbres-poste commémoratifs à l'occasion de la

љубичаста / јоргованаста (пливачица), 28 дин. жуто-смеђа и тамно-смеђа / неранцасто-жута (боксер), 50 дин. жуто-смеђа и смеђа / жута (кошаркашица), 100 дин. бледо-љубичаста / опекасто-црвена (ногOMETаш).

На пошти у Копру је пуштен само незнатан број серија у продају.

ОСОБЕНОСТИ НА МАРКАМА

СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ СА ЦИГАРЕТОМ

У вези notiце под овим насловом, објављене у роју 6/52 „Филателисте“, на страни 155, извештава нас Иво Драганић из Затреба да је ова особеност типична и да се налази у арку на 73 марци.

ПОМЕРЕНО ЗУПЧАЊЕ НА МАРЦИ „20 ОКТОБАР 1945“

И за марку издату 20 октобра 1945, у спомен прве годишњице ослобођења Београда, јавља нам Иво Драганић да је имао један цео окомити низ од пет марака на десној страни са истим помереним зупчањем.

Захваљујемо другу Драганићу на овим обавештењима, која су леп прилог за проучавање наших марака.

XV^e Olympiade avec les mêmes dessins comme ceux des timbres-poste yougoslaves, seulement avec la surchargé en rouge „S.T.T.-V.U.J.N.A.“ (= Territoire libre de Trieste — Gouvernement Militaire de l'Armée Populaire Yougoslave) en deux lignes. Une série de ces timbres comprend 6 valeurs avec les valeurs et dessins des timbres-poste yougoslaves, mais en couleurs modifiées, notamment:

de 5.— din., brun-rougâtre et brun-foncé-orange (une gymnaste),

de 10.— din., vert et vert-noir (gris-verdâtre (un coursier),

de 15.— din., bleu-gris et violet-noir / lilas (une nageuse),

de 28.— din., brun-jaune et brun-foncé/jaune-orange (un boxeur),

de 50.— din., brun-jaune et brun/jaune-orange (une joueuse de basket-ball),

de 100.— din., violacé et violet/rouge-ocre (un joueur de foot-ball).

Seulement un nombre peu considérable de ces séries a été mis en vente au bureau de poste à Koper.

ЦЕЛЕНИЦЕ

Наше

ПРОВИЗОРНА ДОПИСНИЦА ЗА УНУТРАШЊИ САОБРАЋАЈ

Решењем Главне Дирекције пошта Бр. 15835 од 15 новембра 1951 одобрено је да се дописнице југословенског редовног издања од 2 динара прештампају на вредност од 10 динара.

Прештампавање је извршено: „дин. 2 din.“ је поништено широком црвеном трачицом, а испод тога је отштампано у једном реду, опет у црвеној боји „дин. 10 din.“

Ова се дописница пушта у течај постепено, према указаној потреби, од почетка ове године. На београдским поштама је још нема.

КОПАРСКО ИЗДАЊЕ ОВЕ ДОПИСНИЦЕ

Добротом друга Јанка Фили добили смо напред описану дописницу са претиском од крупних црвених слова „STT — VUJNA“ у врху основног натписа у плавој боји.

КОПАРСКО ИЗДАЊЕ КОВЕРТЕ ЗА ВАЗДУШНИ САОБРАЋАЈ

Захваљујући истом. другу Јанку Фили добили смо коверту израђену за потребе STT од редовног издања коверте за југо-

словенске поште (објављене у „Филателисти“ бр. 5/51, на страни 157), са претиском у црној боји преко вредносне ознаке „STT — VUJNA“ у једном реду и са новом вредношћу „28“ преко првобитне ознаке вредности „5“.

ПРИГОДНЕ КОВЕРТЕ ПРВОГ ДАНА

1) За време Прве југословенске изложбе у Београду биће издана пригодна коверта са пригодном изложбеном марком и специјалним жигом. Издање С.Ф.Ј.

2) Коверта за „Олимпијаду 1952“ са целим низом пригодних марака издатим за ту прилику, са сликама као и код југословенског издања тих марака, са претиском „STT — VUJNA“; издање управе пошта у Копру.

3) „Југофилателија“ ће пустити у продају о прослави „Дана морнарице“ 10 септембра 1952 пригодну коверту са целим низом пригодних марака, издатих за тај дан (од 15—18—50 дин.) поништеним пригодним жигом за ту прославу у Сплиту.

4) Исте коверте издаће се са истим маркама, али поништене пригодним жигом „100-год. поморске академије у Дубровнику“, — истог дана као и оне под 3).

ALŽIR

5. VII. 1952, o stogodišnjici od osnivanja vojničke medalje Napoleona III, izdata je jedna spomen marka sa slikom te medalje: 15+5 F. smeđa, zelena i žuta.

ANGOLA

1) IV.—VI. 1952. Nova serija porto maraka sa istom slikom na svima vrednostima — sa brojkama u dekor. okviru: 10 c. zelena, plava i žuta, 30 c. plava, zelena i crvena, 50 c. smeđa i cinober, 1 A. nerandžasta, smeđa i plava, 2 A. ružičasta, crvena i smeđa, 5 A. plava, smeđa i crvena.

2) VI. 1952. Jedna spomen marka za prvi nacionalni kongres za tropsku medicinu: 1 A. plava i crna, sa slikom vršenja pregleda bolesnika.

ARABIJA SAUDITSKA

V. 1952, za svečano predavanje saobraćaju železničke pruge Ruyiadh—Damam, sa slikom Beduina i železničkog voza: 1/2 c. smeđa, 1 g. zelena, 3 g. ljubičasta, 10 g. zelena i 20 g. plava.

BERLIN ZAP.

20. VI. 1952, za predolimpiski festival u Berlinu za izbor takmičara za slanje na olimpijske igre u Helsinku izdate su tri marke sa olimpijskom alegorijskom slikom: 4 pf. smeđa, 10 pf. zelena i 20 pf. crvena.

BRAZILIJA

11. V. 1952. Spomen izdanje o stogodišnjici braziljanskog telegrafa: 2.40 Cr. ružičasta, sa slikom generala Polidora de Fonseca, 5 Cr. plava sa slikom barona de Capanema i 10 Cr. sivo-plava sa slikom ministra Eusebia de Queiros.

VENECUELA

U IV.—V. 1952 izdate su dalje serije maraka za vazдушnu poštu sa slikama republičkih grbova i sa legendom »CORREO AEREO«:

7 serija: Država ARAGUA; glavni grad Magasau: 5 c. zelena, 7 1/2 c. maslinasta, 10 c. ružičasta, 15 c. sepija, 20 c. plava, 30 c. plava, 45 c. jorgovanasta, 60 c. siva i 90 c. crvena.

8 serija: Država SUCRE; glavni grad Cumana: 5 c. zelena, 10 c. ružičasta, 15 c. sepija, 25 c. plava, 30 c. plavo-zelena, 50 c. crvena, 60 c. siva, 1 B. ljubičasta i 2 B. sivo-ljubičasta.

9 serija: Država LARA; glavni grad Barquisimeto: 5 c. zelena, 10 c. ružičasta, 7 1/2 c. maslinasta, 20 c. sivo-plava, 30 c. plavo-zelena, 45 c. jorgovanasta, 60 c. siva i 90 c. crvena.

10 serija: Država BOLIVAR; glavni grad Ciudad Bolívar: 5 c. zelena, 10 c. ružičasta, 15 c. sepija, 20 c. sivo-plava, 25 c. plava, 30 c. plavo-zelena, 50 c. crvena, 60 c. siva, 1 B. ljubičasta i 2 B. sivo-ljubičasta.

11 serija: Država TRUJILLO; glavni grad Trujillo: 5 c. zelena, 10 c. ružičasta, 15 c. sepija, 30 c. sivo-plava, 60 c. siva, 1.20 B., 3 B., 5 B. jorgovanasto-siva, 10 B. ljubičasta i 20 B.

12 serija: Država MIRANDA; glavni grad Ocumare: 5 c. zelena, 7 1/2 c. maslinasta, 10 c. ružičasta, 15 c. sepija, 20 c. sivo-plava, 30 c. plava, 45 c. jorgovanasta, 60 c. siva i 90 c. crvena.

VIJETNAM

24. V.—30. VI. 1952. Novi tip maraka sa slikom carice Nam-Phuong. 25 maja bila je puštena u tečaj marka od 150 P. povodom proslave Vijetnamskog ujedinjenja. Izdate su svega tri marke: 30 c. ljubičasta, žuta i smeđa, 50 c. plava, žuta i smeđa, 150 P. zelena, žuta i smeđa.

GVINEJA PORT.

1) IV.—VI. 1952. izdata je nova serija porto maraka sa istom slikom na svima vrednostima — sa brojkama u okviru: 10 c. crvena, zelena i ružičasta,

30 c. siva, nerandžasta i ljubičasta, 50 c. zelena, crvena i smeđa, 1 E. ružičasta, plava i crvena, 2 E. siva, nerandžasta i smeđa, nerandžasta i ružičasta.

2) VI. 1952. Jedna spomen marka za prvi nacionalni kongres za tropsku medicinu: 50 c. ljubičasta i smeđa, sa slikom previjanja ranjenika.

EGIPAT

1) 6. V. 1952, za uspomenu na rođenje naslednika prestola (16. I. 1952): 10 m. zelena i žuta, sa slikom uzdignute egipatske zastave i rađanja sunca iza nje i sa prigodnim natpisom na arapskom i na francuskom jeziku: »NAISSANCE du PRINCE HERITIER / 16 janvier 1952«.

2) 6. V. 1952, istim povodom kao pod 1), jedan blok sa jednom markom, zupčanom, u sredini, sa natpisima na arapskom i na francuskom jeziku, od 10 m. plava, zelena i žuta, sa istom slikom kao pod 1).

ZELENI RT

1) IV.—VI. 1952. Nova serija porto maraka sa istom slikom na svima vrednostima — sa brojkama u okviru: 10 c. zelena, smeđa i crvena, 30 c. jorgovanasta, smeđa i plava, 50 c. nerandžasta i siva, 2 E. žučkasta, smeđa i ružičasta, 5 E. zelena, nerandžasta i crvena.

2) VI. 1952. Jedna spomen marka za prvi nacionalni kongres za tropsku medicinu: 20 c. zelena i crna sa slikom vršenja vakcinisanja.

INDIJA PORT.

VI. 1952. Jedna spomen marka za prvi nacionalni kongres za tropsku medicinu: 4 1/2 t. crna i plava sa slikom školske zgrade.

ITALIJA

1) V. 1952, o stogodišnjici puštanja u tečaj prvih poštanskih maraka Modene i Parme, izdate su dve spomen marke sa istom slikom — reprodukcijom slika prvih maraka Modene i Parme između zvonika tih gradova: 25 L. crvena, crna i plava, 60 L. tamno-plava i svetlo-plava.

2) 7. VI. 1952, za perkomorski sajam u Napulju: 25 L. plava, sa alegor. slikom.

3) VI. 1952. izdata je jedna dopunska vrednost serije porto maraka: 500 L. plava i ružičasta, sa istom slikom kao i kod ostalih porto maraka u tečaju.

4) 15. VI. 1952, za XXVI dvogodišnjicu venecijanske umetnosti, izdata je jedna marka od 25 L. crna i žuta.

JAMAJKA

1. VII. 1952 izdata je marka od 3 d. u promenljivoj boji: crvena i zelena mesto ranijih zelene i plave.

JAPAN

V. 1952. Nova vrednost redovnog izdanja maraka: 25 yen. žuto-nerandžasta, sa slikom nekih riba.

KANADA

4. V. 1952. Službena marka od 4 c. nerandžasta, sa slikom kralja Đorda VI, s pretiskom »G«.

KINA

1) 15. III. 1952, u spomen oslobodenja Tibeta: 400 D. cinober sa slikom Lase, 800 D. zeleno-plava sa slikom zaprege jakova i 1000 D. ljubičasta sa slikom zaprege jakova.

2) 12. IV. 1952, za međunarodni kongres za zaštitu dece: 400 D. zeleno-siva i 800 D. plavo-ljubičasta, — sa slikom ruke koja štiti decu svih rasa.

3) 1. V. 1952. Tri spomen marke za Praznik rada: 800 D. zeleno-plava sa slikom goluba i zupčanika, 800 D. karminasta sa slikom srpa i čekića i 800 D. smeđe-crvena sa slikom goluba i čekića.

KOLUMBIJA

U maju 1952 izdate su nove serije maraka za vazdušnu poštu za društva za vazdušni saobraćaj »AVIANCA« i »LANSA«:

1) Za društvo »AVIANCA«: 5 c. crvena sa slikom jedne statue iz vremena pre Kolumbije, 10 c. crvena sa slikom Eldorada, 15 c. crvena sa slikom španskih utvrđenja, 20 c. crvena sa slikom Bogote i 30 c. crvena sa slikom kao na 5 c.

2) Za društvo »LANSA« izdate su iste vrednosti kao pod 1), sa istim slikama, samo su sve u plavoj boji.

KONGO BELG.

20. V. 1952. Prve vrednosti iz nove serije sa slikama raznog cveća iz Belg. Konga, koja će se sastojati iz 22 vrednosti: 25 c. žuta, zelena i crvena, 50 c. plava, zelena i ružičasta, 1 F. žuta, crvena i zelena, 1.50 F. zelena, ljubičasta i plava, 3 F. ružičasta, zelena i žuta, 6.50 F. ljubičasta, crvena i žuta.

KOREJA SEV.

28. VI. 1950. Jedna marka za uspomenu na zauzeće Seula, sa slikom zgrade parlamenta u Seulu, na kojoj je istaknuta severno-korejanska zastava: 1. W. plavo-zelena, ultramarinska i crvena.

KOSTARIKA

V. 1952. Promena boje kod maraka za vazdušnu poštu iz 1934 godine: 5 c. plava mesto zelene, 10 c. zelena mesto ružičaste i 25 c. ljubičasta mesto crvene.

KUBA

1) 14. V. 1952, o 39-godišnjici leta avijatičara Ragla Orduna između Floride i Kube, izdata je jedna spomen marka sa slikom Ordune: 5 c. plava.

2) 14. V. 1952, istim povodom kao pod 1) izdata je jedna marka za vazdušnu poštu sa slikom karte leta: 8 c. crna.

3) V. 1952, u spomen 50-godišnjice proklamovanja republike: 1 c. zelena i crna sa slikom proklamacije, 2 c. crvena i crna sa slikama Thomasa i Romera, 5 c. plava i crna, sa slikama Barleta, Finlaya, Guiterasa i Humera, 8 c. smeđa i crna sa slikom parlamenta, 20 c. maslinasta i crna sa slikom centralnog puta, 50 c. žuta i crna sa slikom fabrike šećera.

4) V. 1952, u spomen 50-godišnjice republike, jedna marka za hitnu poštu, sa natpisom »ENTREGA IMMEDIATA« 10 c. žuta i plava (kubanska himna).

5) V. 1952, u spomen 50-godišnjice republike, serija maraka za vazdušnu poštu, sa natpisom »CORREO AEREO«: 5 c. ljubičasta i zelena (seoska škola), 8 c. crvena i zelena (Alina Mater), 10 c. plava i zelena (novčanica).

LIBAN

V. 1952. Četiri marke sa novim tipom libanskog kedra: 0.50 P. zeleno-žuta, 1 P. smeđe-žuta, 2.50 P. plava i 5 P. ružičasta.

MADARSKA

1) 27. IV. 1952, za filatelističku izložbu u Budimpešti izdata je jedna marka izrađena od marke izdate za Dan žena 1949 godine, na kojoj je crnim pretiskom poništen doplatok: 60 f. jorgovanasta.

2) 1. V. 1952, za Praznik rada: 40 f. zelena i crvena sa slikom pionira dobošara, 60 f. smeđa i crvena sa slikom grupe radnika i 1 F. siva i crvena sa slikom radnika.

3) 26. V. 1952. Serija maraka za olimpijske igre u Helsinkiju, oblika romba: 30 f. smeđe-crvena (trkač), 40 f. zelena (plivač), 60 f. ružičasta (mačevanje) i 1 F. plava (atletika).

4) 26. V. 1952. Marke za vazdušnu poštu, izdate istim povodom kao pod 3): 1.70 F. (bacanje tega) i 2 F. smeđe-maslinasta (stadion).

5) VI. 1952, o 500-godišnjici od rođenja Leonarda da Vinči, izdata je jedna marka od 1.60 F. crvena sa slavljenikovom slikom.

6) VI. 1952, o 150-godišnjici od rođenja Viktora Iga, izdata je jedna spomen marka od 2 F. plava sa slikom slavljenika.

MAKAO

VI. 1952, za prvi nacionalni kongres za tropsku medicinu izdata je jedna spomen marka od 6 a. crna i ljubičasta, sa slikom bolnice.

MAROKO

19. V. 1952 izdate su tri marke za redovne potrebe pošte: 6 F. zelena sa slikom Karauinske mošeje u Fesu, 18 F. crvena sa slikom Udajskog rta u Rabatu i 20 F. smeđe-crna (stara marokanska kuća).

MAROKO ENGL.

26. V. 1952. Nova vrednost za redovnu poštu, izrađena od marke Vel. Britanije iz 1950 godine u novoj boji, sa slikom kralja Đorđa VI, sa crnim pretiskom u 4 reda »Morocco / Agencies / 40 / centavos«: 40 c. na 4 d. plava.

1) IV.—VI. 1952. Nova serija porto maraka sa istom

MOZAMBIK

slikom na svima vrednostima — sa brojkama u ornament. okviru: 10 c. nerandžasta, smeđa i ružičasta, 30 c. ružičasta, smeđa i crvena, 50 c. jorgovanasta, nerandžasta i plava, 1 E. zelena, nerandžasta i plava, 2 B. nerandžasta, zelena i smeđa, 5 E. smeđa, nerandžasta i crvena.

2) VI. 1952, za prvi nacionalni kongres za tropsku medicinu izdata je jedna spomen marka od 3 E. plava i žuta sa slikom bolničke zgrade.

NEMAČKA ZAP.

VI. 1952, o proslavi vraćanja Helgolanda Nemačkoj (1 marta 1952), izdata je jedna marka sa slikom Helgolanda: 20 pf. crvena.

NORVEŠKA

1) 1. VI. 1952. Marke s promenjenom bojom, sa slikom poštanskog roga: 15 ø. smeđa mesto zelene i 20 ø. zelena mesto smeđe.

2) VI. 1952 izdata je nova vrednost sa slikom državnog grba: 15 ø. smeđa.

POLJSKA

18. IV. 1952, o 60-godišnjici pretsednika Bjeruta, izdata jedna marka s njegovom slikom: 90 gr. zelena.

18. IV. 1952. Dva spomen marke sa doplatkom, poštu: a) zupčane: 55 gr. plava sa slikom aviona iznad nekog zaliva, 90 gr. zelena sa slikom aviona iznad nekog polja, 1.40 Z. ljubičasta sa slikom aviona iznad Varšave, 5 Z. siva sa slikom aviona iznad visokih peći; — b) nezupčane: iste vrednosti sa istim slikama, u istim bojama kao kod zupčanih maraka.

30. IV. 1952. Jedna marka za biciklističku trku izdato o 60-godišnjici pretsednika Bjeruta, sa istom slikom kao pod 1): 45+15 gr. crvena i 1 Zl.+15 gr. plava.

1. V. 1952, za Praznik rada, izdate su 2 marke: Varšava-Berlin-Prag, sa slikom grupe biciklista i sa prigodnim natpisima: 40 gr. plava.

V. 1952, o 140 godini od rođenja književnika 75 gr. zelena i 45+15 gr. crvena; obe sa istom slikom radnice i radnika.

V. 1952, o 110 godini od rođenja pesnikinje M. J. I. Kraševskog (1812—1887): 25 gr. ljubičasta, sa slikom Kraševskog.

V. 1952, o 140 godini od rođenja demokrate H. rije Konopnicke: 1.15 Z. crvena sa slikom Konopnicke.

VI. 1952, o stogodišnjici Gopoljeve: smrti: 25 gr. Kolara: 1 Z. maslinasta, sa slikom slavljenika.

18. IV. 1952. Nove serije maraka za vazdušnu zelena sa slavljenikovom slikom.

V. 1952, o 140 godišnjici od rođenja H. Kolara Konopnicke, izdata je jedna marka sa doplatkom: 30+15 gr. sa slikom Konopnicke.

V. 1952 izdata je jedna marka sa doplatkom za izdata je jedna marka sa doplatkom: 45+15 gr. smeđa, sa Kolarovom slikom.

V. 1952, o 110 godišnjici od rođenja Marije »rekonstrukciju«: 30+15 gr. crvena, sa slikom marke od 30 gr. od 4. XII. 1951.

V. 1952, za Dečji dan: 45+15 gr. plava sa »elektriku«: 45+15 gr. smeđa, sa slikom marke od 45 gr. od 15. XII. 1951.

VI. 1952, o 5 stoletnici Leonarda da Vinči: kom Bjeruta među decem.

V. 1952, o 110 ogdišnjici od rođenja Marije 30+15 gr. plava sa slikom slavljenika.

RIJU-KIJU

1. IV. 1952, o prvoj godišnjici od osnivanja narodne vlade, izdata je jedna spomen marka sa slikom karte ostrva: 3 Yen crvena.

RODEZIJA SEV.

5. V. 1952. Dve nove vrednosti izdate zbog povećanja pošt. tarife, sa slikom kralja Djorda VI: 4.1/2 d. plava i 9 d. ljubičasto-crvenkasta.

RUMUNIJA

IV. 1952. Definitivna serija spomen maraka za proslavu 100-godišnjice od rođenja književnika Jeana Ducasa Caragiale: 55 b. zelena (Caragiale s profila), 55 b. plava (Caragiale s lica) i 55 b. crvena («1907» Caragiale-ova knjiga). Provizorna izdanja vidi u br. 4 i 5 našeg lista!

7. IV. 1952. Dve marke o stogodišnjici od rođenja Gogolja: 55 b. plava, sa slikom Gogolja i njegovog heroja Taras Buljbe, 1. 75 L. maslinasta, sa Gogoljevom slikom.

7. IV. 1952. Serija propagandnih maraka, izdata povodom Međunarodnih dana žena, sa slikama raznih ordena i medalja: 20 b. ljubičasta i crna (medalja materinstva), 55 b. smeđa-crvena i smeđa (orden materinstva slave) i 1.75 L. crvena i zlatna (orden herojskoj majci).

14. IV. 1952. Jedna marka za dan rumunsko-sovjetskih lečnika: 1 L. ljubičasto-crvena, sa slikom Pavlova.

1. V. 1952. za Praznik rada izdata je jedna marka od 55 b. smeđa sa slikom medalje »srpa i čekića«.

U maju—junu 1952. Nova serija maraka redovne pošte u novim leovima, sa amblemom republike: A) formata 24×28 mm.: 3 b. crvena, 5 b. ljubičasta, 7 b. maslinasta, 10 b. smeđa, 20 b. plava, 35 b. mrka; B) formata 28×33 mm.: 50 b. zelena, 55 b. ljubičasta, 1 L. plava, 1.75 L. ljubičasta, 1.10 L. smeđa, 2 L. maslinasta, 2.35 L. smeđa, 2.55 L. nerandžasta, 3 L. zelena i 5 L. crvena.

21. V. 1952. o trogodišnjici ustanovljenja pionirskih organizacija: 20 b. smeđa (pozdrav pionira), 55 b. zelena (pioniri u polju), 1.75 L. plava (pioniri 1 maja).

S. A. D.

15. V. 1952. o pedesetogodišnjici puštanja u dejstvo vodojaže u Grand Coulee-u, izdata jedna spomen marka: 3 c. zelena, sa slikom vodojaže.

SARSKO PODRUČJE

1) 26. IV. 1952. za sarski sajam u Sarbriken-u, izdata je jedna propagandna marka, sa slikom amblema sajma i sa natpisom «SAARMESSE 1952»: 15 F. zatvoreno-crvena.

2) 2. V. 1952. za Nedelju Crv. Krsta, izdata je jedna prigodna marka sa slikom crvenog krsta i izbeglica: 15 F. jasno-crvena.

SIRIJA

IV. 1952. Nova serija od 5 maraka za vazdušnu poštu, sa slikom ruševina Palmira: 2.50 P. crvena, 5 P. zelena i 15 P. ljubičasta i sa slikom alepske citadele: 25 P. plava i 100 P. jorgovanasta.

V. 1952. Nova serija maraka za redovne potrebe: A) sa slikom Hame: 0.50 P. smeđa, 2.50 P. sivo-plava, 5 P. zelena i 10 P. crvena; — B) sa slikom palate pravde u Damasku: 12.50 P. siva, 15 P. jorgovanasta, 25 P. plava i 100 P. maslinasta.

TAI-VAN

1. III. 1952. Serija od 5 maraka, zupčanih i nezupčanih, za uspomenu na ponovni izbor Čang-Kaj-Seka, sa njegovom slikom: 40 c. crvena, karminasta i ultramarinska, 1 D. maslinasta, karminasta i ultramarinska, 1.60 D. okerasta, karminasta i ultramarinska, 2 D. plava, karminasta i ultramarinska, 5 D. ljubičasto-siva, karminasta i ultramarinska.

TIMOR

1) U IV.—VI. 1952 izdata je nova serija porto maraka sa istom slikom na svim vrednostima — sa brojkama i okviru: 1 a. smeđa, nerandžasta i crvena, 3 a. nerandžasta, smeđa i crvena, 5 a. plava, nerandžasta i zelena, 10 a. zelena, nerandžasta i plava, 30 a. ljubičasta, nerandžasta i smeđa, 1 P. nerandžasta, ružičasta i smeđa.

2) VI. 1952. za prvi nacionalni kongres za tropsku medicinu: 10 a. zelena i smeđa, sa slikom milosrdnice.

TRST — ZONA »A«

10. IV. 1952. Italijanska marka za milanski sajam sa pretiskom u jednom redu «AMG-FTT»: 60 L. plava.

15. IV. 1952. Italijanska marka za proslavu Leonarda da Vinčija sa pretiskom «AMG-FTT»: 25 L. crvena.

V. 1952. Spomen marke izradene od italijanskih spomen maraka izdatih povodom stogodišnjice poštanskih maraka Modene i Parme, sa pretiskom »AMG-FTT« u jednom redu: 25 L. crvena, crna i plava i 60 L. tamno-plava i svetlo-siva.

V. 1952. Spomen marka izradena od italijanske spomen marke izdate za napuljski sajam, sa pretiskom »AMG-FTT« u jednom redu: 25 L. plava.

VI. 1952. Spomen marka izradena od italijanske spomen marke za XXVI bijenal (dvogodišnjicu) umetnosti u Veneciji, sa pretiskom »AMG-FTT« u jednom redu: 25 L. crna i žuta.

TUNIS

5. V. 1952. Jedna dobrotvorna marka sa doplatkom u korist socijalne pomoći, sa slikom gipsanih radova u palati Bardo: 15+1 F. plava.

5. V. 1952. Jedna dobrotvorna marka za vazdušnu poštu sa doplatkom u korist socijalne pomoći, sa slikom detalja iz velike mošeje u Kairouan-u: 50+10 F. plavo-zelena.

28. V. 1952. Promena boje kod marke za redovnu poštu od 15 F.: plava mesto crvene.

VI. 1952. Dobrotvorna marka sa doplatkom u korist kolonija za odmor i dr., sa alegor. slikom: 30+10 F. zelena.

URUGVAJ

V. 1952. Nova vrednost iz serije maraka za vazdušnu poštu, koja je u tečaju, sa slikom aviona: 31 c. jorgovanasto-smeđa.

FILIPINI

1. V. 1952. Druga vrednost iz serije slavni Filipinaca, koja se izdaje u spomen 54 godišnjice bitke u Manilskom zalivu: 2 P. ljubičasto-crvena sa slikom političara Gratiana Lepez Jaena.

FINSKA

19. VI. 1952. o 300-godišnjici varoši Pietarsaari: 25 M. plava sa slikom grba ove varoši.

FRANCUSKA

10. V. 1952. Jedna marka za uspomenu na maršala Jeana De Lattre de Tassigny-u, sa njegovom slikom: 15 F. crna i crvena.

12. V. 1952. Jedna propagandna marka sa slikom Francuske kapije u Vaucouleurs-u: 12 F. crna.

3) 29. V. 1952. Jedna marka za uspomenu na bitku kod Narvika 1940 godine, sa slikom spomenika izginulima u toj borbi: 30 F.

31. V. 1952. Poslednja vrednost iz serije »predeli i spomenici«: 20 F. ljubičasta sa slikom osvetljenog zamka Chambord.

3. VI. 1952. Marka za uspomenu na sastanak Evropskog saveta u Štrasburgu: 30 F. zelena sa slikom palate u kojoj je sastanak održan.

16. VI. 1952. o desetogodišnjici bitke kod Bir-Hakeima. Spomen marka od 30 F. crvena sa slikom spomenika na bojištu kod Bir-Hakeima.

23. VI. 1952. o XIV stoletnici od osnivanja opatije Sainte-Croix u Poatijeu: 15 F. crveno-nerandžasta sa slikom opatiskog dvorišta.

7. VII. 1952. Marka za redovnu poštu sa slikom garabitskog vijadukta: 15 F. plava.

10. VII. 1952. o navršetku 5 stoleća od rođenja Leonarda da Vinčija: 30 F. plava sa slikom slavljénika.

SPANIJA

1) 10. V. 1952. Serija spomen maraka za proslavu 500-godišnjice od rođenja španskog kralja Fernanda Katolika, sa istom kraljevom slikom na svima markama: 50 c. zelena, 75 c. plava, 90 c. smeđa, 1.50 P. nerandžasta i 2.80 P. ljubičasta.

2) 26. V. 1952. za spomen 35 međunarodnog euharističkog kongresa u Barceloni izdata je jedna marka za redovnu poštu: 90 c. ljubičasto-crvena (Sainte Marie Michèle du Saint Sacrement).

3) 26. V. 1952. Istim povodom izdata jedna marka za vazd. poštu: 1 P. sivo-zelena (slika »Euharistija«).

ИЗ САВЕЗА ФИЛАТЕЛИСТА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

ИЗ ТУЗЛАНСКЕ ПОДРУЖНИЦЕ

Подружницу СФБиХ-а у Тузли основали су 1949 године неки старији чланови бивших удружења филателиста. Од тада подружница се борила са великим тешкоћама у циљу унапређења филателије у Тузли, па је и успјела ударити солидан правац развоју филателије не само у граду Тузли, него и у ближој и даљој околини. Поред тога, после трогодишњег интензивног рада, успјело се — што је свакако врло важно — да се заинтересују за ову грану спорта наши омладинци. Данас у својим редовима имамо лијеп број чланова — омладинаца, а интерес за филателијом и даље се развија међу омладинцима. Истина, има још доста, нарочито средњешколске омладине, која са резервом посматра наше друштво, али битно је, да се у њиховим редовима јавља све више интересената тј. који за сада сакупљају марке још увјек индивидуално и без неког система, али пропагирањем филателије од стране чланова — омладинаца, многи ће свакако бити учлањени у савез.

Подружница је осјетила губитак чланова из Литве (који су формирали своју подружницу), али се ипак успјело орој чланова у односу на прошлу годину — и повећати.

Састанци се одржавају редовито сваке недеље. Овдје се дознају новости, измеђују искуства стечена у филателији, играју се друштвене томболе итд. — једном ријечи, сваки наш састанак је грло угодан, освјежујући, а и поучан. Зато већина наших чланова радо долази на састанке, а то је најбоља гаранција даљег успјеха наше подружнице.

У погледу претплате на наше филателистичке часописе такође се успјело, у односу ка повећа, а поред тога има још рефлектан протеклу годину, да се број претплатника, који ће такође ускоро постати претплатници.

Даље, у финансиском пословању показао се такође напредак, јер се успјело средити рачуне са Савезом, а осим тога је и салдо благајне бољи него раније.

Има и недостатака! Један од њих је свакако тај, што има још увијек чланова, који су скоро потпуно дезинтересирани за филателију, а исто тако и за подружницу и њен рад. Ови чланови или никако или врло ријетко долазе на састанке и не само то, они не подижу ни своје марке. Ради тога је закључено, да се са таквим члановима једном рашчисти. Тенденција је, нека буде и мањи број чланова, али срцем уз филателију, као једну од популарних грана спорта у нашој социјалистичкој домовини.

За сада је такође — на жалост — још увјек актуелно питање времена бављења филателијом старијих чланова са млађима, јер старији чланови могу путем филателије вас-

питно идеолошки политички дјеловати на нашу омладину. Кроз наше лијепе марке, — које редовно на својим сликама симболички приказују какав, за наше народе, важнији историски догађај, лик наших славних и знаменитих људи, развитак наше социјалистичке привреде, историју наше народно-ослободилачке борбе итд. — наша омладина не само да упознаје славне странице наше прошлости и садашњу стварност него се, у крајњој линији, и идеолошки уздиже. Јер, како је напоменуто, слике на нашим маркама у главном садрже све елементе културног уздицања народа. А то је од битне важности за нашу омладину! Она реконструкцијом догађаја са слика наших марака, поред стручног уздицања, усавршава и проширује своје већ стечено знање из школе. На сваки начин дискусије, анализирања и тумачења приказаних догађаја на маркама, могу много користити омладини, а, осим тога, још више ће учврстити код ње љубав за ову племениту и корисну грану спорта.

Зато је жеља нас, старијих чланова, да, колико нам вријеме допусти, својим стеченим знањем и искуством васпитно дјелујемо на нашу филателистичку омладину.
ЈЕР — НА МЛАЂИМА СВИЈЕТ ОСТАЈЕ!

Павле Фишер

ОГЛАСИ

„**UPU**“ и **AVIONSKE MARKE** želeo bih menjati na bazi kataloga ili po sporazumu. Osim gornjih maraka tražim još specijalitete FNRJ i NDH-e, sportske serije i NDH na kovertu sa prigodnim žigom. — Nemet Đura, Ваčka Topola.

АВИОНСКЕ И УПУ МАРКЕ целог света желео бих да мењам; првенствено нежигосане. Наведите тачно шта можете да понудите од тих марака за размену, као и шта вас интересује. База каталог или по споразуму.

Јован Јовановић

Добрачина 54 — Београд

ПРОДАЈА МАРАКА. Услед болести продајем серију марака и то: Јубиларне од 10. IV. 1941 бивше Н.Д.Х. са атестом за 7.000 динара; исто тако продајем и марке скоро целе бивше Н.Д.Х. и старе Југославије. Приложите марку за одговор.

Андрија Рабас, пенз.

Драже Марковића 29 — Пожаревац